

UN MÓN PER DESCOBRIR

L'aprenentatge de la lectura

Laia Ribera Vergés

INS. Narcís Monturiol (Figueres)

2n Batxillerat

Curs: 2013-2015

Tutora: Llum Salvo

Data de presentació: 16 de gener del 2015

Si les estratègies de lectura són procediments i els procediments són contingut d'ensenyament, aleshores cal ensenyar estratègies per a la comprensió dels textos. Aquestes no maduren, ni es desenvolupen, ni apareixen. S'ensenyen– o no s'ensenyen– i s'aprenen– o no s'aprenen-.

Solé, I

AGRAÏMENTS

Abans de començar el treball, m'agradaria donar les gràcies als meus pares, Vicenç i Marta, i a la meva germana, Júlia, que m'han donat suport des del primer dia i m'han portat allà on m'ha convingut. A la Llum Salvo per ser la tutora del meu treball, per proporcionar-me enllaços i llibres d'interès, per tot el temps que hi ha dedicat i per la seva orientació que ha estat de gran ajuda. Estic molt agraïda també, a l'escola Torre d'en Reig de Vilabertran, especialment, als alumnes, a les mestres d'educació infantil i al director Abel López, per obrir-me les portes de l'escola, acollir-me i per proporcionar-me tota l'ajuda necessària. A l'escola Decroly de Barcelona, en especial a la seva directora, Anna Lafuente, per rebre'm, facilitar-me informació sobre l'escola, sobre el mètode Decroly i ensenyar-me la seva forma de treballar. També vull donar les gràcies a la logopeda Meritxell Ferran Teixidó pels consells i per les orientacions que m'ha donat a través de l'entrevista. I per acabar dono les gràcies a totes aquelles persones que amb un consell o una idea han contribuït a que aquest treball hagi arribat a bon port.

ÍNDEX

1. Introducció.....	4
2. Què vol dir saber llegir?.....	6
3. Procés cognitiu	7
4. Etapes.....	9
5. Els mètodes	13
5.1. Mètodes de tipus sintètic, ascendents o Bottom up.....	13
5.1.1. El mètode Binding	14
5.1.2. Mètode Kumon	15
5.2. Mètodes de tipus globals, analítics, descendents o Top-down	16
6. Els precursors	18
7. Dificultats en l'aprenentatge de la lectura	20
8. Part pràctica	21
8.1. Anàlisi de la metodologia de la lectura a l'escola Torre d'en Reig.....	21
8.2. Les meves propostes	23
8.3. Diari de l'escola Torre d'en Reig.....	26
8.4. Estada a l'escola Decroly.....	39
9. Conclusions.....	42
10. Fonts d'informació.....	44
10.1. Bibliografia.....	44
10.2. Webgrafia	44
11. Glossari.....	48
12. Annexos	49
13. Índex de les il·lustracions	54

1. INTRODUCCIÓ

Quan vaig sentir per primera vegada la frase “treball de recerca” en el primer que vaig pensar va ser en el tema. El que més clar tenia és que el meu treball tractaria d'un tema d'educació o de psicologia, ja que són dues branques que sempre m'han interessat pel meu futur. També em vaig plantejar investigar sobre el judo, però no vaig trigar en descartar aquesta opció. Vaig arribar a la conclusió que era un tema que ja ocupava masses hores a la meua vida i no era necessari que n'ocupés més. Durant uns dies vaig estar dubtant entre dos títols: TDA (trastorn de dèficit d'atenció) i dislèxia. Després de parlar amb diferents professors vaig descartar-los; em vaig adonar que es tractaven de dos temes molt polèmics. Finalment, vaig decidir llegir-me els temes proposats per l'institut, i n'hi va haver un que em va cridar l'atenció: *l'aprenentatge de la lectoescriptura*. Vaig sentir curiositat per saber tot el que passa pel nostre cervell quan deixem de ser analfabets.

Al principi no tenia clar com aprofundiria en el tema, tenia els meus dubtes. Poc a poc, i amb l'ajuda de la meua tutora, vaig reconduir el treball cap a una temàtica més lectora. Així doncs, em centraria únicament en la lectura; l'escriptura l'obviaria.

L'objectiu principal del meu treball ha estat documentar-me de les etapes i els mètodes de la lectura per contrastar-ho amb la realitat. Ara bé, a més a més, vaig proposar-me també, informar-me del procés cognitiu i de les dificultats lectores que poden sorgir durant l'aprenentatge de la lectura. Plantejar possibles propostes en la metodologia de l'adquisició de la lectura també ha estat un dels objectius treballats.

El que cal destacar del meu treball de recerca, és la metodologia que he seguit. En primer lloc, vaig centrar-me en una part pràctica; vaig desplaçar-me a l'escola Torre d'en Reig de Vilabertran (Alt Empordà) on vaig observar com treballaven la lectura els nens de P-3, P-4 i P-5. En total vaig fer vuit sessions en tres mesos (abril, maig i juny). En segon lloc, quan vaig acabar aquesta part pràctica, vaig començar la part teòrica del treball. D'aquesta manera, vaig poder relacionar tot el que havia vist durant els tres mesos a l'escola amb tota la documentació que estava recopilant. En tercer lloc, com que necessitava acabar d'entendre part de la informació que tenia, així que en dos mesos vaig tornar, novament, a l'escola; vaig participar en deu sessions més (octubre i novembre). Aleshores vaig estar treballant amb els mateixos nens del curs passat. En aquets dos mesos a més a més d'entendre algunes activitats que el curs passat no havia entès així, perquè no sabia la teoria, vaig poder aplicar les millores que havia proposat i veure la reacció dels nens amb aquestes.

Per acabar de comprendre tots els mètodes estudiats em vaig desplaçar fins a Barcelona, a l'escola Decroly. Allà em van explicar la forma de treballar d'un mètode clàssic però poc comú i alhora vaig poder comprovar com es desenvolupava.

A les catorze pàgines següents es troba tot l'apartat teòric on s'hi recull tota l'informació cercada i a continuació la part pràctica on entre d'altres coses s'hi recull les visites a les dues escoles.

2. QUÈ VOL DIR SABER LLEGIR?

Moltes persones entenen el concepte lectura com l'acte de desxifrar signes gràfics. Bé, en realitat és això; es tracta d'un procés de descodificació. **Jo penso** però, que és un procés molt més complex, el qual engloba la comprensió del text; així doncs, si aquest no es comprèn, no considerarem que el procés lector s'hagi executat amb èxit, tot i que hi hagués una descodificació mecànica de les grafies. No n'hi ha prou, per tant, en reconèixer les lletres, cal també, saber interpretar el text, la instrucció, etc.

De fet, segons Cassany (1993) que es professor i investigador en Anàlisi del Discurs del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge a la Universitat Pompeu Fabra, ¹“Llegir és comprendre un escrit. Sigui com sigui que llegim, ràpid o a poc a poc, a batzegades (...) el que és important és interpretar el que vehiculen les lletres impreses, construir un significat nou en la nostra ment a partir d'aquets signes”.

També crec convenient tenir present la cita de Solé (1992) que es Professora del Departament de Psicologia Evolutiva i de la Educació de la UB, ²“Llegir és un procés d'integració entre el lector i el text, un procés en el qual el lector intenta satisfer els objectius que guien la seva lectura”.

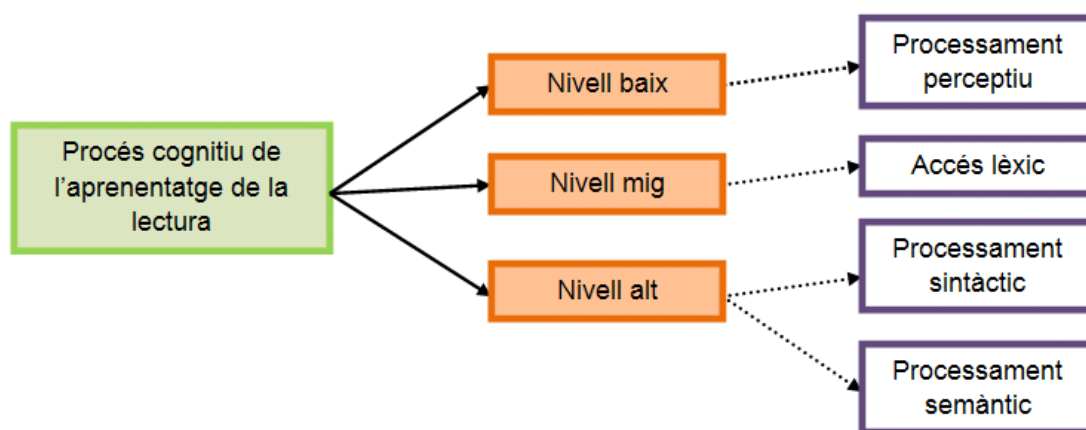
Amb aquestes paraules, Solé ens explica que en el moment de llegir també és molt important l'actitud del lector davant del text per tal que pugui comprendre el text. Segons Solé, a més, la lectura serveix per assolir un propòsit. Si tenim en compte aquets factors, és possible que ens agradi llegir, que gaudim fent aquesta activitat.

¹ Cassany, D. [et al.] Ensenyar llengua. Barcelona: Graó, 1993.

² Solé, I. Estratègies de la lectura. Barcelona: Graó, 1992.

3. PROCÉS COGNITIU

Hi ha diferents classificacions respecte aquest procés. Personalment, em centraré amb el model d'arquitectura funcional, el qual exposa que els processos de la lectura estan compostos per una sèrie de components funcionals que actuen de forma independent i interactiva. Aquest procés cognitiu de l'aprenentatge de la lectura està format per tres nivells: el nivell baix, el nivell mig i el nivell alt. Cada un d'aquests nivells s'encarrega d'executar una funció diferent. Vegem-los tot seguit:

Imatge 1. Esquema resum del procés cognitiu de l'aprenentatge de la lectura segons el model d'arquitectura funcional.

Com es desenvolupen aquestes funcions?

- a) Processament perceptiu:** en el cas de la lectura, la percepció es realitza a partir d'una entrada visual, la percepció visual, per tant, es capta a partir d'allò que veu l'ull. Quan llegim tenim la sensació que els nostres ulls perceben les paraules de forma contínua i uniforme, però no és així. Avancen per la línia del text a petits salts anomenats moviments sacàdics, que s'alternen amb períodes de fixació on els ulls es mantenen immòbils. Quan la imatge s'ha fixat, com n'extrèiem la informació?

Primer s'emmagatzema la informació en una memòria sensorial anomenada memòria icònica i posteriorment, a la memòria visual a curt termini. La memòria icònica conserva gran part dels trets de l'estímul (identifica els trets: línia vertical, corba...) mentre que, la memòria visual (identifica la lletra: consulta la memòria a llarg termini) permet analitzar la informació i reconèixer les paraules.

- b) Accés lèxic:** hi ha dues rutes que permeten recuperar el significat de les paraules: la ruta visual i la ruta fonològica.

La ruta visual suposa que hi ha un magatzem visual de paraules i un magatzem de significats; l'associació d'ambdós magatzems només és efectiva si el lector coneix visualment la paraula que ha llegit.

La ruta fonològica identifica les lletres de la paraula, transforma aquestes lletres en sons i, a partir d'aquests, reconeix la paraula. Per tal que aquesta ruta sigui eficaç cal que l'associació grafema (lletra) – fonema (so) es realitzi correctament.

c) Processament sintàctic: aquest component ens permet conèixer la relació que s'estableix entre les diferents paraules que constitueixen l'oració.

El procés d'anàlisi sintàctic està comprès per tres operacions principalment:

- Assignació d'etiquetes corresponents a les diferents paraules que comprenen l'oració (subjecte, verb, objecte...).
- Especificació de les relacions que existeixen entre aquests elements.
- Construcció de l'estructura corresponent, mitjançant l'ordre jeràrquic dels elements.

En el processament sintàctic és molt important l'ordre de les paraules en una oració, el significat de les paraules i els signes de puntuació.

d) Processament semàntic: l'últim pas per a comprendre allò que llegim és l'extracció del significat de l'oració o del text i integrar-lo amb els coneixements previs.

No tots els experts estan d'acord amb aquesta classificació, però ho agrupis com ho agrupis al cap i a la fi l'objectiu sempre és el mateix arribar a aconseguir que els nens sàpiguen llegir.

4. ETAPES

L'infant, en el procés d'aprenentatge de la lectura, passa per diferents etapes. Cal dir que no necessàriament tots els nens passen per les mateixes etapes; aquestes, es veuen influenciades pel mètode d'ensenyament (global o analític) i també, pel grau de transparència de l'idioma (llengua transparent: castellà, llengua opaca: anglès). El mestre determina en quina etapa es troben els seus alumnes; només així, podrà aplicar l'activitat i l'estratègia adequada en cada cas. D'aquesta manera podrà ajudar als alumnes a ser uns lectors actius i complerts. Però, perquè tot això es produeixi serà necessària una avaluació correcta del nen. Cada centre utilitza els seus mètodes d'avaluació. A l'escola de Vilabertran, per exemple, segueixen aquest mètode:

ETAPES I AVALUACIÓ DE LA LECTURA	BON RECONeixEMENT DE PARAULES CONEGUES I MÒRFEMS DINS EL TEXT	TE UNA BONA COMPRESIÓ "LITERAL" DE TEXTOS senzills	FA PREDICCIONS DEL CONTINGUT	LLEGEIX AMB SILENCI I SENSE MOURE ELS LLAVIS	COMENÇA EL RECONeixEMENT GLOBAL DE PARAULES I MÒRFEMS DINS EL TEXT	ORTOGRAFIA	LLEGEIX AMB VEU BASTA O MOVENT ELS LLAVIS	LLETREJA O SIL·LABEJA, PERÒ COMEBEN TEXTOS CURTS	RELLEGEIX EL TEXT PER DOTAR-LO DE SIGNIFICAT	LLEGEIX LLETREJANT AMB MOLT POC COMPRENSIÓ DEL TEXT	ALFABÈTICA	ES GUIA PEL VALOR SONOR DE LLETRES CONEGUES	RECONeix GLOBALMENT ALGUNS NOMS, RÈTOLS,	INICI RELACIÓ TIRA FONÈCA- TIRA GRÀFICA	RECONeix ALGUNES LLETRES EN QUALSEVOL PARAULA	LECTURA AMB HIPÒTESIS QUALITATIVA	LOGOGRÀFICA	LECTURA AMB HIPÒTESIS QUANTITATIVA	PER LLEGIR COSES DIFERENTS FAN FALTA PARAULES DIFERENTS	ACCEPTA UNA PROPOSTA EN RELACIÓ AL CONTENUT	INTERPRETA EL TEXT EN FUNCIÓ DE LA IMATGE	RECONeix LOGOTIPS I MARQUES	FA VEURE QUE LLEGEIX	DISTINGEIX LES LLETRES DEL DIBUIX	DIFUSIÓ	NO DISTINGEIX EL DIBUIX DE LA LLETRA	ETAPA PREVI		
																												alumnes	

Imatge 2. Graella d'avaluació de les etapes. Cada etapa té els seus requisits, per saber que l'alumne l'ha superat cal que els hagi assolit tots. En el cas que un dels requisits no estigui assolit aquesta etapa encara no es podrà donar per finalitzada, això no vol dir que no comenci a treballar alguns aspectes de la següent etapa.

A l'hora de distingir les diferents etapes que se segueixen en l'aprenentatge de la lectura trobem diferents opinions. Per una banda, Uta Frith (psicòloga), divideix aquest aprenentatge en tres fases: la logogràfica, l'alfabètica i l'ortogràfica. I, per altra banda, Ana Teberosky (llicenciada en psicopedagogia) i Emilia Ferreiro (llicenciada amb psicologia) van trobar oportú dividir-lo en cinc fases: la no diferenciada, la diferenciada, la logogràfica, l'alfabètica i l'ortogràfica. No hi ha una idea millor que l'altra; simplement, una té dues fases que l'altra no té. Independentment del mètode i la llengua, tots els nens o persones que aprenen a llegir passen per aquestes fases. Les fases se sobreposen unes amb les altres, és a dir, el fet d'avançar d'una fase a l'altra no implica que ja deixis per complet l'anterior. Hi ha moments en què s'avança, moments de retrocés i moments de pausa.

En el meu cas, aprofundiré en l'opinió de Ana Teberosky i Emilia Ferreiro perquè així treballaré totes les fases; en les dues opinions descrites, la fase logogràfica, alfabètica i ortogràfica es defineixen de la mateixa manera.

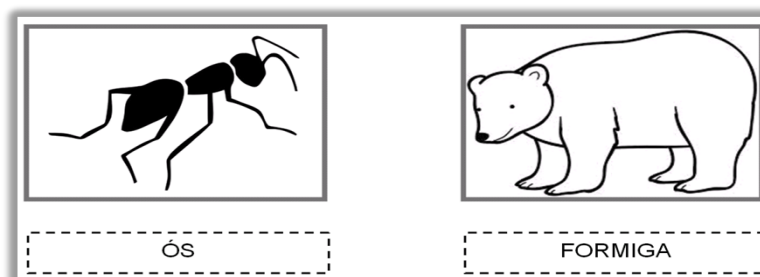
Model E. Ferreiro i A. Teberosky, etapes en l'adquisició de la lectura:

a) No diferenciada: en aquesta fase també anomenada indiferenciada, el nen considera una mateixa cosa el text i la imatge. Per progressar, necessita descobrir que hi ha un codi escrit, que allò que està escrit es pot llegir i entendre i que tot allò que diem ho podem escriure. Perquè tot això es produeixi, cal que el nombre d'experiències lectores sigui màxim.

b) Diferenciada: també la podem anomenar dependència text - context. En aquesta fase, el text encara no és portador de significat, però el nen comença a distingir el que és text del que és dibuix; són conscients, per tant, del que es pot llegir i del que no es pot llegir. En aquesta etapa l'infant fa veure que llegeix; i són les imatges les que determinen el significat de les paraules. Per tant, el significat d'una paraula pot variar depenent del context on es troba. Per exemple, la paraula PILOTA si la veu associada amb una pilota dirà pilota, però si la veu associada a un cotxe dirà cotxe. Per progressar, necessiten aprendre que una paraula té un únic significat. Els educadors tenen activitats com ara:

- Tot el que estigui relacionat amb el treball dels noms propis.
- Confegir paraules.
- Llegir noms de marques comercials.

c) Logogràfica: també reconeguda com contrastació text - context. Acostuma a ser una etapa molt llarga, es basa en dos moments; per una banda, la lectura encara depèn totalment de la imatge, és a dir, el nen encara pensa que les paraules només poden dir el nom del dibuix representat. I, per altra banda, la lectura depèn de l'anàlisi de les propietats del text; el nen realitza contrastacions quantitatives i qualitatives.

Imatge 3. El nen relaciona que la formiga com que és petita ha de tenir un nom curt, i que l'ós com que és gran ha de tenir un nom llarg. Aquest és un cas d'aspecte quantitatiu.

- Contrastació quantitativa: el nen associa una paraula llarga a un objecte gran i una paraula curta a un objecte petit. Estableix, per tant, una relació llargada del text – mida del referent (imatge).
- Contrastació qualitativa: el nen es continua guiant per la imatge a l'hora d'extreure el significat del text però ara pot contrastar alguna grafia amb el seu so.

En aquesta etapa, el nen ja fa veure que llegeix resseguint el text amb el dit i relaciona la llargada del text amb la llargada del discurs oral. També comença a reconèixer, visualment, algunes lletres i, globalment, algunes paraules treballades. En aquest cas, per progressar necessita adonar-se que el text no sempre representa el nom de la imatge i que aquesta només ens dóna informació addicional. Hi ha moltes activitats que ajuden a treballar tot això com per exemples:

- Aparellar imatges amb el seu nom.
- Confegir títols de contes.
- Separar per síl·labes.
- Assenyalar lletres concretes.
- Formar paraules noves.
- Llegir paraules llargues que tenen un referent petit.

d) Alfabètica: també anomenada identificació d'alguns elements del text. En aquesta etapa el pensament del nen és molt diferent que el de les anteriors. Pensa que ja sap llegir, que per llegir el més important són les lletres i que les il·lustracions són poc rellevants. També sap que cal tenir amb compte l'ordre de les lletres per accedir al seu significat i que llegir serveix per a moltes coses com, per exemple, per jugar i divertir-se. El nen en aquesta fase, llegeix molt a poc a poc, amb pauses, sil·labejant... aconsegueix descodificar però no interpretar; centra tota l'atenció en descodificar. Mentre avança en l'etapa alfabètica ja fa una lectura convergent, és a dir, ja fa associacions entre mot i imatge, tot i que moltes vegades es tracta d'una associació aproximada. Per avançar en el seu aprenentatge necessita adquirir molta agilitat en el procés de descodificació així com també, incrementar el reconeixement de mots de forma global i desenvolupar i aprofundir les diferents estratègies de

comprensió. Les característiques principals de les activitats d'aquesta etapa són les següents:

- El treball de la descodificació i la consciència fonològica.
- El treball de les estratègies de comprensió i sobretot la comprensió de paraules noves i textos curts.

e) Ortogràfica: també la podem anomenar interpretació del text. En aquesta etapa els nens ja saben llegir. Ja pensen que llegir serveix per comunicar-nos, aprendre, jugar, divertir-nos, organitzar-nos, recordar les coses... i que, llegir bé implica comprendre el text. Ja comprenen el significat i poden explicar el que han llegit. Llegeixen a "cop d'ull" i descodifiquen les paraules llargues o no conegudes. És una etapa en la que cal polir hàbits i adquirir fluïdesa. Els nens ja no llegiran un sol tipus de text sinó que variaran. És necessari que s'apliquin les estratègies de comprensió lectora i que es continuïn treballant. És una etapa en què les activitats ja són més elaborades com:

- Buscar informació.
- Llegir per saber una notícia.
- Llegir les instruccions d'un joc per poder jugar.

Imatge 4. Llegim les instruccions d'un joc per poder jugar.

5. ELS MÈTODES

A l'hora de parlar dels diferents mètodes que s'utilitzen en l'aprenentatge de la lectura, cal tenir present que hi ha una sèrie d'aspectes que sempre s'han de tenir en compte, independentment, del mètode que s'usi. Tot seguit els exposo:

- a) El mètode ha d'incidir en tots els aspectes lingüístics de la llengua, és a dir, en els fonètics, morfosintàctics i semàntics.
- b) Cal considerar totes les possibilitats de la llengua com són la funció comunicativa, expressiva i d'accés a qualsevol tipus d'informació.
- c) El procés d'aprenentatge de la lectura serà més o menys eficaç en funció de l'interès que mostri el nen. Per tant, és convenient animar a l'infant a mesura que obté resultats.
- d) Els materials que s'han d'utilitzar han de ser variats i, a més a més s'han d'ajustar a les necessitats del nen.

Amb els mètodes passa el mateix que amb la distribució de les etapes; tots els mètodes són diferents, no n'hi ha cap de millor. Sigui quin sigui el mètode que s'utilitzi el nen ha de descobrir la lectura i gaudir mentre la practica. D'aquesta manera, té més possibilitats de ser un bon lector.

5.1. Mètodes de tipus sintètics, ascendents o Bottom up

Els mètodes d'aquest tipus parteixen dels elements més simples, lletres i síl·labes, per arribar després, a la globalitat de la paraula i de la frase, i al seu significat. Els mètodes que es basen en aquesta metodologia fomenten l'ús de la ruta fonològica i donen molta importància al procés de descodificació. Dins d'aquest grup s'hi inclouen:

- a) **El mètode alfabètic:** comencen ensenyant les lletres pel seu nom, per passar després a la síl·laba i acabar amb la lectura de la paraula completa.
- b) **El mètode fonètic:** és semblant al mètode anterior però, en lloc d'ensenyar el nom de les lletres, ensenya el so de les lletres. Els educadors solen començar per vocals aïllades. Després les enllacen entre si i, finalment, les combinen amb les consonants. D'aquesta manera, s'arriben a formar paraules i frases. És un mètode bastant eficaç que sol facilitar la feina al nen i al professor però que, en ocasions, no resulta prou motivador per al nen.

c) El mètode sil·làbic: ensenya, directament, la descodificació de síl·labes. La unitat base és la síl·laba.

Autora que ha elaborat un mètode basat en la metodologia sintètica, ascendent o de Bottom up:

Montessori: l'estructura del mètode Montessori, és fonètica. Les seves activitats posen en joc la grafomotricitat, l'audició i la motricitat. És un mètode que consta de tres fases: en primer lloc, es realitzen exercicis per a preparar la musculatura. En segon lloc, s'utilitzen imatges visuals i tàctils dels signes lingüístics per facilitar-ne la memorització. I, en tercer lloc, es construeixen i reconstrueixen paraules.

El fet, doncs, és que per memoritzar una lletra els alumnes se la miren, la toquen, n'escolten el seu so, l'articulen... Quan ja saben totes les lletres, les introdueixen dins una caixa i, a partir d'aquí, componen paraules i les llegeixen, escriuen paraules noves, etc.

Aquest mètode també té els seus avantatges i inconvenients; és un model racional i lògic que, en principi, utilitza materials motivadors. Durant el desenvolupament d'aquest mètode els exercicis es van repetint i es pot donar el cas que, a la llarga, els alumnes perdin l'interès per realitzar-los.

Imatge 5. Els nens toquen aquestes lletres que tenen un tacte rugós. A mesura que la toquen aprenen la lletra sense necessitat d'escriure-la

5.1.1. El mètode de Binding

La idea principal d'aquest mètode és practicar molt. Es tracta de repetir-ho tot moltes vegades per aconseguir que la lectura s'automatitzi. Es comença pel treball de les unitats més petites (lletres i síl·labes) i s'acaba pel de les més grans (paraules...). A més a més de tenir en compte la descodificació, el mètode incideix, sobretot, en la velocitat i en la comprensió lectora.

Els alumnes, en aquest cas, aprenen a través del joc, és a dir, mentre es desenvolupa l'aprenentatge lector, es diverteixen. El mètode està pensat perquè tots els alumnes aprenguin a llegir; per això, tots els alumnes que presenten dificultats per adquirir els coneixements que es treballen a l'aula, reben una atenció individualitzada. A més hi ha un programa informàtic que permet que des de casa, també es pugui practicar.

El mètode va ser especialment creat per a nens amb dislèxia i dificultats lectores però pot aplicar-se a qualsevol nen que estigui aprenent a llegir. De fet, hi ha escoles que ja l'apliquen com és el cas, per exemple, de l'escola Thau de Sant Cugat del Vallès.

5.1.2. Mètode Kumon

El mètode de lectura Kumon desenvolupa la capacitat que té cada alumne per llegir i comprendre diversos textos. De manera lúdica i educativa inculca el gust per la lectura.

Cada alumne comença pel punt de partida individualitzat que li correspon, que es determina mitjançant d'una prova de nivell gratuïta. L'alumne, doncs, comença per un nivell que li resulta fàcil; d'aquesta manera, l'educador pot centrar-se en aconseguir que l'infant adquireixi una base sòlida en la seva forma d'estudiar, atenent, especialment, al ritme i a la concentració.

Aquest mètode de lectura comença pel treball amb paraules i oracions simples i acaba amb la lectura crítica de textos complexos. Amb l'estudi diari d'aquest mètode, l'alumne adquireix un ampli ventall d'estratègies i habilitats lectores que li permetran interpretar la informació de qualsevol tipus de text i convertir-se, així, en un lector competent.

Cal aconseguir que els alumnes es converteixin en lectors complets i això no s'aconsegueix únicament amb la resolució de quaderns. Per arribar a l'objectiu és necessari llegir amb veu alta i llegir els llibres de la bibliografia recomanada per Kumon (BRK). Aquesta és una llista de llibres seleccionats per Kumon que ofereixen als alumnes un itinerari progressiu de les lectures.

La BRK classifica els llibres segons l'estructura de nivells de Kumon a fi de proporcionar a l'alumne obres adequades al seu nivell de competència lectora. Els nivells es divideixen en diferents blocs. Són els següents:

- a) Lectoescriptura:** comprèn els nivells 7A, 6A, 5A, 4A, 3A i 2A. L'infant llegeix i escriu paraules completes. Durant els primers nivells, quan ha entès la

correspondència entre grafia i so, desenvolupa la capacitat de llegir sol i amb fluïdesa contes senzills. També amplia el seu vocabulari i adquireix una lectura fluïda quan es completa el nivell 2A.

- b) Comprensió:** comprèn els nivells A, B i C. L'alumne construeix oracions simples i entén com s'estructuren mitjançant la identificació de cada component. Així pot localitzar, enumerar, comparar i construir les idees extretes dels textos senzills. Això li servirà de base per treballar el paràgrafs en els següents nivells.
- c) Interpretació:** comprèn els nivells D, E i F. El nen treballa amb una unitat més complexa que l'oració simple; el paràgraf. Quan acaba aquest bloc de nivells, l'infant està preparat per entendre el tema i la idea principal d'un text breu, per extreure i relacionar les idees d'un paràgraf i també, per comprendre la informació implícita.
- d) Síntesis:** comprèn els nivells G, H i I. L'alumne desenvolupa les capacitats necessàries per redactar la síntesi d'un text que, segons el mètode Kumon, consisteix en reduir un text a la meitat o a una tercera part extraient la informació principal i relacionant-la entre si per aconseguir una comprensió profunda.
- e) Lectura crítica:** comprèn els nivells J, K i L. L'infant aprèn a llegir, críticament, diferents tipus de textos; això implica ser capaç de comparar diversos arguments, punts de vista i emetre una opinió sobre un determinat text. A més, l'alumne aprofundeix en altres elements com el context històric de l'autor i l'obra.

Enllaç amb l'annex A: Bibliografia recomanada per Kumon (BRK)

5.2. Mètodes de tipus globals, analítics, descendents o Top-down

Són mètodes que tenen la finalitat d'ensenyar a llegir a través de les unitats amb sentit com són les paraules o frases. Les unitats mínimes (lletres i síl·labes) són analitzades posteriorment. Aquests mètodes, per tant, fomenten l'ús de la ruta visual i tenen l'objectiu, a més, que l'alumne compregui allò que llegeix.

Principals autors que han elaborat un mètode basat en la metodologia global, analítica, descendent o Top-down:

a) Decroly: és un model que està caracteritzat per la percepció sincrètica, proposada per Ovide Decroly. El que determina el model és el reconeixement global de les paraules i oracions, l'anàlisi dels components mínims és una feina posterior. Per aplicar aquest mètode és important començar per les unitats que són significatives pels alumnes. Segons els mestres que apliquen aquest mètode, pels nens és més fàcil aprendre les paraules de manera global que les lletres ja que, individualment, no tenen cap sentit. Es pot executar mitjançant el reconeixement de la mateixa paraula en una varietat de contextos diferents; se'ls ensenya a llegir moltes paraules, formant un vocabulari visual que els permeti llegir amb fluïdesa.

Enllaçat amb l'estada a l'escola Decroly pàgina 39.

b) Freinet: es tracta que els nens siguin els protagonistes; d'aquesta manera, aprenen amb més facilitat. Adquireixen els coneixements mitjançant el joc. L'educació de Freinet s'estructura al voltant de la vida i posa en pràctica tècniques com la motivació, l'expressió i la socialització. Utilitza un sistema realista i pràctic, basat en la vida quotidiana, les vivències, els interessos i les experiències. El model Freinet ha estat influït per: Montessori, Decroly, Dalton, Pestalozzi, Piaget i Rousseau. En l'ensenyança de la lectura utilitza diversos recursos com ara el text lliure, que és un text realitzat a partir de les idees de l'alumne, la revista escolar, la biblioteca de treball i les assemblees a l'aula per fomentar una bona comunicació.

6. ELS PRECURSORS

La veritat és que a l'hora de parlar dels pedagogs que han destacat en aquest món, no és fàcil; n'hi ha molts i, cada un d'ells ha aportat una idea interessant. A continuació, destacaré aquells que he anomenat en els anteriors apartats:

- a) **Emilia Ferreiro:** psicòloga, escriptora i pedagoga argentina, nascuda a Buenos Aires l'any 1937. Ha fet molts estudis en diferents universitats d'Argentina i a la universitat de Ginebra (Suïssa). Ferreiro, amb tots aquets estudis, ens diu que aprendre a llegir té una gran similitud amb aprendre a parlar i que, tan per llegir com per escriure cal seguir un procés per molt estrany que sembli. Tota la seva experiència la recull en llibres. Ha rebut diferents premis i honors com, per exemple, el premi Konex.

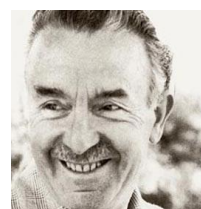
Imatge 6. Emilia Ferreiro.

- b) **Ana Teberosky:** és argentina però ja fa 26 anys que viu a Barcelona. És catedràtica de la universitat de Barcelona, en el departament de psicologia evolutiva i educació; és especialista, a més, en temes de lectura, escriptura i ensenyament. Teberosky creu que llegir no és desxifrar, sinó construir sentit a partir de signes gràfics i d'esquemes del pensament del lector. També comenta que la lectura no només la trobem en l'àmbit escolar; segons ella, la trobem en molts altres llocs.

Imatge 7. Ana Teberosky.

- c) **Celestin Freinet:** va ser un pedagog francès, que va néixer el 1896 i va morir el 1966. Va fer una pedagogia fomentada en tècniques innovadores, basada en l'experimentació lliure dels infants.

Imatge 8. Celestin Freinet.

- d) **Maria Montessori:** va ser pedagoga, científica, metgessa, psiquiatra i filòsofa. Va néixer el 1879 a Itàlia i va morir el 1952 als Països Baixos. Va ser la creadora del conegut mètode Montessori impartit arreu del món. Encara que aquest mètode va tenir molt èxit, es va passar tota la vida treballant per millorar-lo. A més, realitzava conferències i cursos de formació a les principals ciutats d'Europa, Àfrica i Àsia.

Imatge 9. Maria Montessori.

e) **Ovide Decroly:** va ser un metge i psicopedagog belga que va néixer el 1871 i va morir el 1932. Pioner de la psicologia moderna i la pedagogia biològica. Va començar la seva activitat amb nenes que presentaven deficiències mentals. La seva influència ha estat arreu del planeta. Per ell l'educació era un mitjà per construir el futur i per ensenyar a l'home a viure en societat.

Imatge 10. Ovide Decroly.

7. DIFICULTATS EN L'APRENTATGE DE LA LECTURA

Hi ha dues principals dificultats lectores: el trastorn de la lectura (dislèxia), i el retard lector. La diferència principal entre aquestes dues dificultats és que la persona que pateix un retard acaba assolint el nivell que li pertocaria. En canvi, qui pateix un trastorn normalment no.

A l'hora d'establir el diagnòstic es pot fer mitjançant dos tipus de valoracions:

- a) Valoracions estandarditzades:** són proves quantitatives ja elaborades. Hi ha diversos tests d'aquest tipus (TALEC, PROLEC, AST-J, etc).
- b) Valoracions no estandarditzades:** són proves qualitatives que moltes vegades la dissenya el propi logopeda en funció del cas.

El tractament variarà en funció dels paràmetres que es trobin afectats. Els trastorns com per exemple la dislèxia, ja descriuen els aspectes que, en major o menor grau, estan afectats. En aquest cas, es treballa la consciència fonològica, les faltes d'ortografia i la comprensió entre altres aspectes. En els retards, ho haurà d'esbrinar el professional (serà una alteració de la velocitat lectora? i/o de la precisió lectora?).

Al mercat trobem material logopèdic editat específicament pel tractament de les dificultats lectores. Moltes vegades, però, és el logopeda qui crea el propi material; en ocasions, necessita elaborar-lo ell mateix perquè s'adapti al pacient. Aquest pot presentar-se en forma de fitxa o en forma lúdica.

Enllaç amb l'annex B: entrevista a la Meritxell Ferran (logopeda).

8. PART PRÀCTICA

8.1. Anàlisi de la metodologia de la lectura a l'escola Torre d'en Reig

Després de passar uns dies a les classes d'educació infantil de l'escola Torre d'en Reig de Vilabertran i de veure com treballaven l'aprenentatge de la lectura, faré una petita anàlisi de la metodologia que utilitzen i de la forma de treball que tenen.

Imatge 11. Escola Torre d'en Reig de Vilabertran

Utilitzen un model sintètic ja que, comencen pels elements més simples i acaben pels més complexos. Al mateix temps, fan servir molt les pràctiques d'imitació i repetició de lletres, sons, síl·labes, etc. Dins aquest model, porten a terme el mètode tradicional, ja que acostuma a ser el que utilitzen la majoria dels centres educatius.

Amb els nens de P-3 l'objectiu principal és que siguin capaços de conèixer totes les lletres de l'alfabet i que les diferenciïn dels números. També és important que reconeguin el seu nom i el d'algun company de classe. En aquest curs, s'intenta fomentar l'interès del nen per saber el significat d'alguna paraula o frase i per la lectura en general.

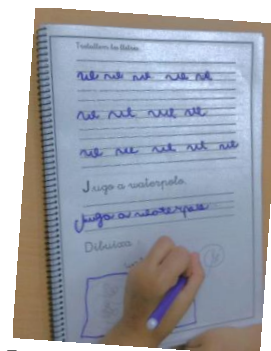
Imatge 12. Nen de P-3 reconeixent les lletres del seu nom.

Amb els nens de P-4 l'objectiu que vol assolir el mestre és que l'alumne sigui capaç de reconèixer diverses paraules i frases treballades a l'aula com, per exemple, els títols dels contes o les cançons, els dies de la setmana, els mesos de l'any, el nom dels companys, etc. Els nens, en aquesta edat, ja comencen a desxifrar les paraules sil·labejant. Per treballar, s'organitzen racons; així l'activitat resulta molt més dinàmica i divertida. De moment, només treballen amb lletra de pal.

Imatge 13. Reconeixent títols de contes.

I amb els nens de P-5 l'objectiu principal de la tutora és que siguin capaços de desxifrar paraules i/o el contingut d'un text senzill. A més de la lectura que fa el grup classe conjuntament, es fan exercicis de col·locació de la llengua per tal de tenir una bona pronunciació. Es fomenta la lectura amb l'intercanvi de llibres de l'escola a casa i de casa a l'escola. A P-5, passen de la lletra de pal a la lletra lligada.

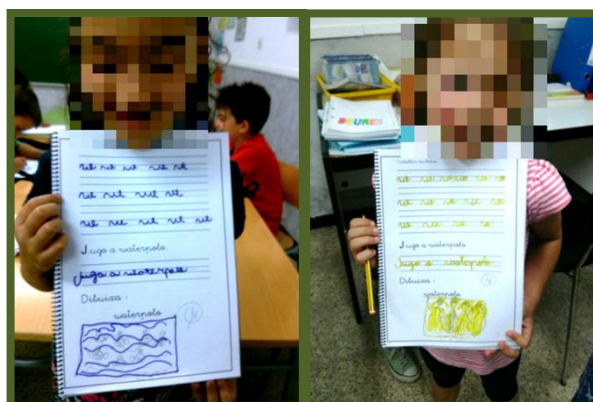
Imatge 14. Alumne de P-5 escrivint amb lletra lligada.

Imatge 15. Classe de P-5, l'alfabet amb lletra de pal i lligada.

L'escola, a part d'intentar que els alumnes tinguin un bon nivell lector, es preocupa també, per la comunicació. És per això, que en tots els cursos es treballa l'expressió oral.

A títol personal jo crec que amb aquest mètode els alumnes de l'escola Torre d'en Reig s'ho passen d'allò més bé aprenent a llegir. Penso que tot el que fan està molt bé, ja que, les educadores juguen amb el factor motivador dels alumnes.

Imatge 16. Nenes felices amb la feina acabada.

8.2. Les meves propostes

És cert que sempre es pot dur a terme una modificació o altre respecte la metodologia utilitzada en l'aprenentatge de la lectura però, si tenim en compte una sèrie de factors, en determinats casos no serà raonable extreure-la. L'escola Torre d'en Reig, per exemple, es tracta d'una escola amb barracons petits, amb pocs recursos econòmics, pocs mestres... i per això, és difícil proposar millores que estiguin al seu abast.

Personalment, he proposat 4 jocs diferents perquè els alumnes aprenguin a llegir divertint-se. A continuació us presento les normes de cada joc, les quals es poden modificar en funció del nombre d'alumnes, de les característiques de l'aula, etc.

<u>CUBILLETRA</u>	
<p>Material:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 cubs on s'hi representen una sèrie de lletres; S, R, T, D, P, L i les cinc vocals. 	
<p>Jugadors: d'1 a 11 aproximadament.</p>	<p>Edat: 5-6 anys.</p>
<p>Instruccions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Un dels nens llança els quatre cubs, alhora o per separat. • Amb les lletres que marquen els cubs cal que formin una o dues paraules. Per fer-ho, no és indispensable que s'utilitzin les lletres dels quatre cubs. <p>*Aquet símbol és un comodí. Això significa que pot equivaldre a qualsevol lletra de l'abecedari.</p>	
<p>Objectiu: formar paraules a través de les lletres.</p>	

ASSOCIAR IMATGE AMB PARAULA

Material:

- Una sèrie de paraules i les imatges que la representen.

Imatge 18. Associar imatge amb paraula.

Jugadors: d'1 a 11 aproximadament.

Edat: 5-6 anys

Instruccions:

- Es reparteixen totes les imatges entre tots els nens. A un dels jugadors, però, no se li reparteix cap imatge.
- El nen que no té imatges llegeix les paraules en veu alta i les va donant a qui té el dibuix corresponent.
- Quan un nen ha associat tots els seus dibuixos amb la pertinent paraula el joc finalitza. Aleshores, serà aquest nen el lector de les paraules.

Objectiu: llegir en veu alta i relacionar paraula - imatge.

Instruccions:

- Un jugador pensa una paraula, que com a màxim pot tenir 6 lletres, i col·loca tantes tires vermelles com lletres té.
- La resta de jugadors, en ordre, van dient lletres. Quan algú diu una lletra que forma part de la paraula en qüestió es col·loca la lletra a la posició adequada i, contràriament, quan algú en diu una que no conté la paraula, s'enganxa una part del penjat.

El nen que endevina la paraula se'n pensa una de nova i el joc torna a començar.

Objectiu: reconèixer paraules a través d'algunes lletres.

8.3. Diari de l'escola Torre d'en Reig

Dimarts 18 de març del 2014

En aquesta primera visita el que he fet ha estat conèixer les professores d'educació infantil; la Tània i la Dolors de P-3, la Paquita de P-4 i l'Esmeralda de P-5. Els hi he exposat el meu treball, els objectius que tenia i els motius del perquè m'agradaria estar a la seva escola. Fetes les presentacions, m'han deixat el projecte curricular de la llengua catalana en educació infantil, i hem escollit els dies que aniria a l'escola. Hem quedat que hi aniria els dimecres i que estaré amb els alumnes dels cursos de P-3, P-4 i P-5. Per acabar, m'han ensenyat on donen les classes; les aules dels alumnes de P-3 i P-4 no es troben a l'edifici principal de l'escola. Estan dos carrers més enllà, en barracons. Aquesta altre part de l'escola l'anomenen l'aulari.

Dimecres 26 de març del 2014

Avui he estat a les classes de P-4 i P-3. A la classe de P-4 he pogut veure com treballaven la lectura i l'escriptura mitjançant tallers o racons. Són tallers que es treballen per parelles desiguals, és a dir, s'aparellen nens el nivell dels quals és diferent; d'aquesta manera, s'han d'ajudar entre ells. L'únic inconvenient que hi ha és que són 11 alumnes i, per tant, sempre

n'hi ha un que es queda sol. Els tallers estan formats per làmines plastificades on hi poden escriure a sobre infinites vegades. Aquests són alguns dels tallers que he vist:

- a) Els nens disposen de diverses imatges i d'unes etiquetes on s'hi reproduïxen els noms d'aquestes imatges. Els alumnes han de llegir les etiquetes i les han de col·locar al costat de la imatge corresponent. Totes les paraules comencen per la mateixa lletra.

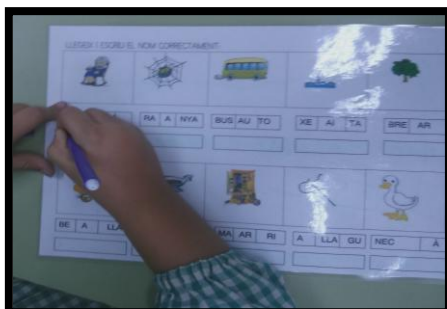
Imatge 21. Representació d'associar dibuix amb paraula.

Objectiu del racó: relacionar paraules semblants amb el seu dibuix.

- b) Als infants se'ls faciliten imatges d'objectes que coneixen. Han d'anar denominant imatges i comptant el nombre de síl·labes. Després, cal que classifiquin les imatges en funció d'aquest paràmetre. Aquest taller era el segon dia que el feien i els alumnes anaven una mica perduts; no entenien gaire bé el que havien de fer.

Objectiu del racó: esbrinar la quantitat de síl·labes que tenen determinades paraules

- c) El taller consta d'una sèrie de dibuixos i de les síl·labes, col·locades desordenadament, que formen part del nom d'aquests. Els alumnes les han d'ordenar per formar la paraula corresponent al dibuix en qüestió. En algun cas més avançat, l'infant ja escrivia, directament, la paraula; no es fixava, doncs, en les síl·labes d'aquesta. No tots als infant, però, tenen el mateix nivell i, per això, el taller disposa d'una tasca el nivell de la qual, és inferior. En aquest cas, es presenta un dibuix envoltat de lletres i paraules; els nens han d'encerclar les paraules que representi el dibuix.

Objectiu del racó: formar paraules a partir de les respectives síl·labes.

Imatge 22. Racó d'ordenar les síl·labes per formar paraules.

Objectiu del racó: reconèixer el nom del dibuix

Imatge 23. Làmina que exemplifica l'adaptació, a un nivell inferior, del taller en qüestió.

- d) Els alumnes es troben amb un dibuix que han de relacionar amb la paraula adequada. Per cada dibuix es proposen tres opcions (paraules). Les paraules que es proposen tenen certes semblances.

Objectiu del racó: trobar la paraula amb la qual denominem un determinat dibuix.

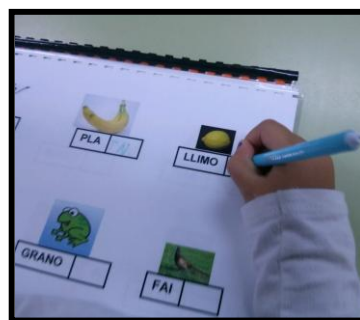
Imatge 24. Infant realitzant la tasca.

- e) Se'ls facilita la primera síl·laba d'una sèrie de paraules representades en imatges. Els nens cal que relacionin cada una de les síl·labes amb la imatge corresponent; aquestes síl·labes presenten similituds entre elles.

Objectiu del racó: relacionar una imatge amb la síl·laba inicial pel qual comença el nom d'aquesta.

- f) Als alumnes se'ls presenten dibuixos amb les primeres síl·labes d'aquests (el nombre de síl·labes que apareixen depèn de la llargada de les paraules). El que han de fer és acabar d'escriure la paraula (última síl·laba). És un dels racons que els costa més en general

Objectiu del racó: completar paraules sil·labejant.

Imatge 25. Una de les làmines que forma part dels tallers.

A la classe de P-4 hi ha dues nenes que, per l'edat que tenen, llegeixen molt bé; són capaces de fer les activitats molt ràpid. A la resta d'alumnes els costa una mica més però acaben resolent els exercicis. Hi ha algun cas puntual, però, que amb prou feines reconeix les vocals, en aquesta edat, no és habitual trobar-se en aquest nivell.

A la classe de P-3 han treballat una fitxa de llengua catalana. Han hagut d'escriure la primera síl·laba del seu nom. Com que cada alumne té el seu nom escrit a la taula on seu, quan han reconegut la primera síl·laba, l'han copiat a la fitxa.

Objectiu de la fitxa: reconèixer la primera síl·laba del seu nom i copiar-la correctament.

Imatge 26. Fitxa per treballar la primera síl·laba del nom.

Per acabar la classe, s'han fet jocs amb grup. Alguns han estat aquests:

- a) La mestre escriu el nom d'un nen de la classe i han d'esbrinar quin és.
- b) La mestre escriu una lletra (vocal o consonant) i han de dir quina és.

Dimecres 2 d'abril del 2014

A l'aula de P-5 i m'ha cridat l'atenció la frase que ha dit la mestra per iniciar la classe: *per aprendre a llegir i escriure hem de saber parlar*. Llavors, cada alumne ha explicat què havia menjat per dinar amb veu alta amb la finalitat de millorar l'expressió oral. Tot seguit, han fet un exercici de posició lingual; es tracta de moure la llengua de dreta a esquerra intentant tocar les galtes.

A continuació, busquen paraules que rimin amb *maleta*; d'aquesta manera treballen la síl·laba *-eta*. Entre tota la classe han omplert la pissarra amb mots com *bicicleta, carpeta i llibreta*. Després, la mestra els diu un refrany que cal que completin afegint l'última paraula. Aquesta paraula ha de rimar.

Aquesta tarda, a la fitxa que treballen, com a totes les altres, cal que hi escriguin el nom complet amb lletra lligada, sense copiar-se'l d'enlloc. La data llarga escrita a la pissarra i copiïn una dita amb lletra lligada del mes d'abril. Han d'escriure-hi, a més a més, la data que es troba escrita a la pissarra i han de copiar també, una dita del mes d'abril. Quan la mestra els ho ha corregit, poden resseguir les lletres amb retoladors.

Objectiu de la fitxa: llegir una dita i copiar-la.

NOM: _____
 DATA: _____

COPIA LA DITA I PINTA EL DIBUIX

Abril acabat, hivern passat

Imatge 27. Fitxa dita del mes d'abril.

Mentre feien aquesta activitat han llegit un per un. Totes les frases s'associen amb un dibuix. Són frases d'aquet tipus: pronom + verb + complement directe/atribut.

Amb aquesta activitat m'he adonat que hi ha moltes formes de llegir i que cada nen es troba en un nivell diferent.

- a) Hi ha nens (pocs) que llegeixen la frase perfecta.
- b) N'hi ha que llegeixen per síl·labes.

- c) N'hi ha que ho fan per sons.
- d) N'hi ha que llegeixen la frase per sons o per síl·labes i quan acaben la tornen a repetir.
- e) Alguns es posen nerviosos, vermells, i no deixen les mans quietes.

Hi ha dos nens a la classe que encara no lliguen del tot bé, per això la mestra considera oportú que llegeixin una estructura més simple: determinant + nom. La sorpresa ha estat quan un d'ells ha llegit lligant els sons, segons la mestra ha estat la primera vegada que ho ha fet tan bé. El nen després, ja ha pogut llegir el mateix que els seus companys. Per acabar la classe, han fet un penjat amb la paraula *carnestoltes*; l'han aconseguit endevinar.

A l'aula hi tenen una biblioteca i cada setmana els nens s'emporten un llibre a casa, perquè llegeixin i, al mateix temps, perquè es responsabilitzin del llibre.

Dimecres 9 d'abril 2014

A la classe de P-4 acaben una fitxa. Cal omplir, amb lletra de pal, els espais buits del poema de Sant Jordi, que ja se saben de memòria. Utilitzen una forma de treballar molt comuna: la mestra ompla els espais buits de la fitxa enganxada a la pissarra. Quan acaben, el llegeixen.

Objectiu de la fitxa: conèixer les paraules necessàries per completar el poema.

Amb el poc temps que queda aprofiten per ensenyar-me dos racons més:

- a) En el primer, hi ha un dibuix i, al costat, hi ha la paraula que el representa. A aquesta paraula li falta una lletra que cal que els alumnes esbrinin quina és. Són paraules semblants de tres lletres.

Objectiu del racó: Completar paraules semblants.

Imatge 28. Fitxa que exemplifica de què es tracta el taller.

- b) En el segon, hi ha parelles de dibuixos el nom dels quals, és molt semblant (només canvia una lletra). Els alumnes han d'escriure el nom (tres lletres) d'aquests dibuixos.

Objectiu del racó: escriure paraules semblants però de diferent significat.

Imatge 29. Alumne acabant d'escriure el nom de la primera parella de paraules bessones.

A la classe de P-3 dividim la classe en dos grups: el grup 1 treballa amb l'ajuda de la mestra i el grup 2 treballa amb la meva ajuda. El primer grup, ha d'escriure una paraula curta en una frase i pintar un dibuix. El segon grup, en una fitxa de lletres i números, ha d'encerclear, de color vermell els números i, de color verd, les lletres.

Objectiu de la fitxa del grup 1: escriure paraules curtes per diferenciar la lletra de la paraula.

Imatge 30. Fitxa que realitzen els alumnes que formen part del grup dos.

Objectiu de la fitxa del grup 2: diferenciar les lletres dels números.

Dimecres 7 de maig del 2014

El nens de P-5 han ordenat les motxilles i les bates. Després hem agafat la jaqueta i hem marxat a l'aulari, on hi ha els nens de P-3 i P-4. Allà, escoltem el pare d'una nena de P-5 que ens parla de la seva professió, és músic. Els nens de P-3 i P-4 encara no saben ben bé

com formular preguntes, però, en canvi, els de P-5 ja ho fan amb molta més facilitat. Amb aquesta activitat podem veure el contacte entre l'escola i els pares. L'activitat s'anirà repetint amb altres pares.

Per acabar, els nens de P-5 tornen a la seva aula on es comenta l'activitat i, com cada dia a la tarda, expliquen què han dinat. Abans de marxar, s'intercanvien els contes de la biblioteca.

Dimecres 22 de maig del 2014

A la classe de P-3 i P-4 s'ordenen les bates, canten la cançó de bona tarda i els faig un joc a la pissarra mentre esperem els nens de P-5. Avui ve un altre pare a explicar el seu ofici, és policia i és el pare d'un nen de P-4. Al final de l'explicació el pare diu el nom de tots els nens amb un codi que fan servir ells, el meu seria: L (lima), A (alfa), I (indi), A (alfa).

En acabar la xerrada treballem la dansa de final de curs; han d'interpretar, amb gestos, el que els diu la cançó. Durant els últims minuts que queden de classe aprofitem per fer uns jocs de llengua que ja havia vist anteriorment.

Dimecres 28 de maig del 2014

Com cada tarda, els nens i les nenes de P-5 es pregunten què han dinat. Parlem dels oficis que aquests dies han anat passant per l'escola: qui ens ho ha explicat i en què consisteixen. A partir d'aquí, fan una fitxa relacionada amb els oficis on hi ha d'escriure, amb lletra lligada, *el pare d'en Biel és mosso*. La mestra no apunta enlloc la frase. És important que separin les paraules que té la frase correctament i que reconeguin els sons de les paraules. Cal comentar que si un nen escriu *al/el para/pare den/d'en/d'an/an biel/Biel es moso/mosu/mosso/mossu* ho donarem per bo perquè l'objectiu de l'activitat, de tota manera, s'ha completat.

Objectiu de la fitxa: separar les diferents paraules que formen la frase i reconèixer els sons de les paraules.

Imatge 31. Fitxa per escriure-hi la frase.

Finalment, acabem fent uns jocs de percepció a l'espai a les diferents taules:

- a) **Joc 1:** Amb palletes de plàstic cal fer una figura.
- b) **Joc 2:** Amb peces de plàstic de diferents formes construïm figures.
- c) **Joc 3:** Amb figures geomètriques planes fem figures de dues dimensions (tangram).
- d) **Joc 4:** Amb figures geomètriques planes fem figures geomètriques de tres dimensions.

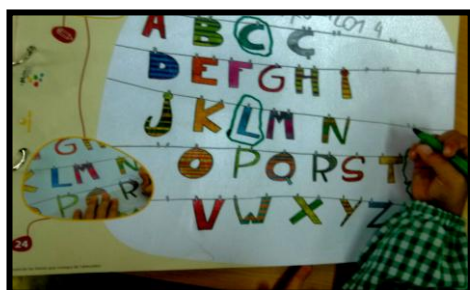

Imatge 32. Mostre dels diferents jocs de percepció a l'espai.

Situar-nos en l'espai ens ajudarà a llegir i escriure.

Dimarts 17 de juny del 2014

Avui en comptes de venir a l'escola a la tarda he vingut al matí. En primer lloc, he estat a la classe de P-4. He vist com començaven el dia; han cantat una cançó, han ordenat l'agenda... Mentre uns quants nens acabaven el dossier de final de curs, els altres m'han ensenyat els racons de llengua que encara no havia vist. Després, he anat amb els de P-3; alguns alumnes fan una fitxa que consisteix en encerclar totes les lletres del seu nom. Els alumnes que ja la tenen feta, es dediquen a escriure totes les lletres que coneixen.

Imatge 33. Nen encerclant les lletres que conté el seu nom.

Objectiu de la fitxa:
reconèixer les lletres del propi nom.

Objectiu de la fitxa: recordar de les lletres treballades en el curs.

Imatge 34. Nen escrivint totes les lletres que sap.

Quan he arribat a la classe de P-5, estaven treballant la lletra W. L'han d'escriure, amb lletra lligada, tantes vegades com els hi càpiga en tres línies. Després, han de copiar la frase *jugo a waterpolo* i finalment, han de fer un petit dibuix relacionat amb la frase.

Objectiu de la fitxa: perfeccionar el traç, amb lletra lligada, de les lletres.

Imatge 35. Alumne escrivint, varies vegades, la W.

Dimecres 1 d'octubre del 2014

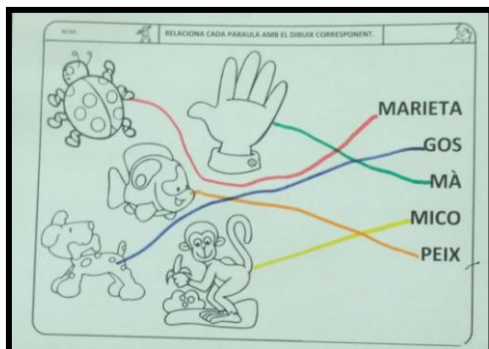
Passat l'estiu i després d'haver fet bona part del treball teòric torno a visitar l'escola. Han canviat la distribució de les aules; aquest curs, P-3 i P-4 estan a la mateixa classe. La mestra que ara hi ha el dimecres a la tarda no la coneixia. Ens presentem i m'ensenya algunes fitxes que ja han fet. Em comenta que resulta difícil treballar amb P-3 i P-4 junts ja que, es nota molt la diferència d'edat. Els nens que el curs passat feien P-4 ja fan P-5; no han canviat ni d'aula ni de mestra i segueixen un ritme de treball molt semblant al del curs passat.

Dimarts 7 d'octubre del 2014

Avui estic a la classe de primer de primària on hi ha els nens que l'any passat feien P-5. Aquest curs ja treballen amb llibres i serà més difícil poder fer una valoració de les activitats que fan de lectura. M'adono que tots ja descodifiquen molt bé i que més de la meitat de la classe ja llegeix perfectament. Després del que he vist en aquestes dues sessions decideixo centrar-me en P-4 i P-5 sobretot, però, en P-5, que és d'on podré extreure més informació per acabar de complementar el treball.

Dimecres 8 d'octubre del 2014

A la classe de P-5 estan treballant una fitxa de llengua catalana, estic allà amb la mestra i ajudo els nens que no la saben fer. Faig el mateix amb els alumnes de P-3 i P-4; ajudo a acabar una fitxa, a preparar les motxilles i a fer la sessió de relaxació.

Imatge 36. Fitxa completada.

Objectiu de la fitxa: associar paraula – imatge.

Dimecres 15 d'octubre del 2014

Avui he fet llegir a tots els nens de P-5 i mitjançant el full d'avaluació (Imatge. 2, pàg. 9) he pogut determinar en quina etapa de l'aprenentatge de la lectura es troba cada alumne. A la classe no tots es troben en el mateix nivell lector; hi ha nens que ja reconeixen les paraules i descodifiquen molt bé, ni ha que descodifiquen per síl·labes, n'hi ha que ho fan per sons i hi ha una alumne que no descodifica. La mestra m'explica que de moment encara llegeixen en lletra de pal i que quan el nivell lector no sigui tan variable introduirà, poc a poc, la lletra lligada. Alguns nens ja podrien llegir amb lletra lligada.

Dimecres 22 d'octubre del 2014

Avui he estat a la classe de P-5 ajudant-los a fer una fitxa de llengua catalana i quan han acabat els he ensenyat alguns dels meus jocs hi hem estat jugant fins que ha sigut l'hora de marxar. El joc del penjat els ha agradat molt; no tots sabien jugar-hi, però de seguida, han volgut jugar. Els hi ha agradat que portés els jocs a l'escola i han col·laborat molt.

Imatge 37. Coneixement del funcionament pe poder jugar.

Dimecres 29 d'octubre de 2014

Avui he estat amb els nens i les nens de P-5. Mentre un dels onze alumnes llegeix amb la mestra joestic amb la resta. Hem jugat al bingo de paraules. Jo els he dit paraules i els nens han hagut d'anar llegint el seu cartró per saber si la tenien.

Dimecres 5 de novembre de 2014

Els alumnes de P-5 s'han passat pràcticament tota la tarda jugant amb els meus jocs, han jugat tots junts. He pogut observar que hi ha una recepció positiva per part de tots els nens però, els que més saben llegir, són els que més volen jugar.

Imatge 38. Alumnes jugant amb els jocs de llengua

Dimecres 12 de novembre del 2014

Avui faig de mestra a la classe de P-5. Hem fet una fitxa de lectura que ha consistit en encerclar la paraula *timbaler*. Hi havia més d'un *timbaler*. Quan hem revisat i acabat la fitxa, hem jugat alguns dels jocs que tenen a l'aula (trencaclosques, etc). Els últims deu minuts de classe hem fet un parell de penjats, tots volen sortir a pensar-se la paraula.

NOM: _____			
DATA: _____			
ENCERCLA LA PARAULA TIMBALER			
TIMBALER	BRUC	TIMBAL	TAMBOR
BRUC	TAMBOR	TIMBALER	TIMBAL
TAMBOR	TIMBALER	BRUC	BRUC
TIMBALER	TIMBAL	TAMBOR	TIMBAL

Objectiu de la fitxa: distingir la paraula *timbaler* d'altres paraules similars.

Imatge 39. Fitxa per resoldre.

Dimecres 19 de novembre del 2014

Avui, després de més d'un mes, torno a demanar als alumnes que llegeixin de forma individual. Han millorat, ara ja descodifiquen molt més ràpid i, de seguida, saben el que estan llegint. Ja comencen a llegir paraules curtes en lletra lligada. Acabem la tarda celebrant l'aniversari d'una alumne.

Dimecres 26 de novembre de 2014

Avui és el meu últim dia i aprofito per fer una visita a la classe de P-3 i P-4. Al matí han fet una fitxa en la que han hagut de relacionar paraules i imatges. A més a més, els mestres els han escrit a la pissarra les cançons de Nadal que s'han après; alguns nens ja fan veure que llegeixen. També he fet l'última visita als alumnes de P-5. N'hi ha uns quants que estan fent una fanalet de Nadal i la resta, una fitxa que consisteix en formar una frase a partir d'un conjunt de paraules.

Objectiu de la fitxa: construir una frase a partir de diferents paraules.

NOM: <u>LOPEX</u>			
DATA: <u>DIMECRES 26 NOVEMBRE DE 2014</u>			
LLEGEIX LES PARAULES, ORDENA-LES CORRECTAMENT I ESCRIU LA FRASE.			
2 IOLANDA	3 VOL	4 DE	1 LA
4 UNA	8 GROC	5 GORRA	
3 COLOR			
LA IOLANDA VOL UNA GORRA DE COLOR GROC			

Imatge 40. Fitxa acabada.

Finalment, com que ja no tornaré més a l'escola, els regalo als nens uns punts de llibre fets per mi.

Imatge 41. Punts de llibre pels onze nens de la classe, amb el seu nom.

8.4. Estada a l'escola Decroly

El dijous 16 d'octubre de 2014 després de diferents missatges vaig poder visitar l'escola Decroly de Barcelona que utilitzen el mètode global.

El principal objectiu que vol aconseguir l'escola amb aquest procés de l'aprenentatge de la lectura i com moltes altres escoles és que el nen arribi a comprendre immediatament un text ordinari. Ells creuen que aquest és un bon mètode, ja que, s'arrelen a un fonament psicològic

que diu que la funció visual es desenvolupa més aviat que la funció auditiva, i que el sentit de la vista ens dóna més nocions i més precises que l'oïda; la major part dels records infantils refereixen a impressions visuals. És per això que creuen que és molt més fàcil començar per recordar una frase (forma visual) que recordar un so (forma auditiva), entre d'altres coses.

Abans de començar directament amb l'aprenentatge de la lectura fan el que ells anomenen pre-lectura, és un pas previ. Se centra sobretot en els cursos de P-1, P-2, P-3, P-4 i una part de P-5. Es basa sobretot en jocs i estratègies Decroly, però els precursors immediats de la lectura i que creuen que convé iniciar són: l'adequació de la vista i el fet de dirigir l'atenció a gràfics més o menys abstractes i geomètrics.

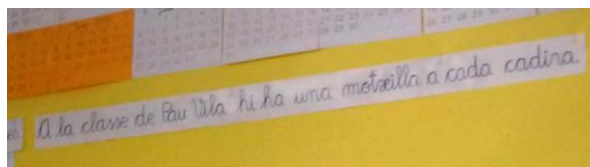
El mètode de la lectura global està compost fonamentalment de tres etapes de l'aprenentatge:

Imatge 42. Placa que hi ha a la façana de l'escola, al costat de la porta.

a) Percepció global de la frase

(primer pas): els nens proposen una frase i a partir d'aquesta es treballa amb ella. La frase escollida ha de ser resultat d'una activitat viscuda pel nen o bé

Imatge 43. Una de les frases de la classe de primer de primària.

d'una observació. Una frase ben escollida pot interessar els nens no tan pel que ella expressa sinó pel que ella suggereix. Apart d'això tot i que hem de cuidar l'expressió correcta de la frase, aquesta ha de guardar sempre l'expressió espontània i la vivacitat del nen.

b) Percepció global de la paraula (segon pas):

és en aquest punt quan comencen les comparacions entre diverses frases: veiem que hi ha paraules repetides, o que tenen la mateixa forma i que sonen igual. És en aquest punt on es parteixen les frases en paraules i a partir d'aquestes paraules es formen noves frases o s'intenten formar la mateixa frase. En certes ocasions sorgeixen frases incoherents i còmiques, però això fa que aprenguin del seu propi error. S'adonen que han de buscar un sentit en allò que estan fent, que les paraules tenen una funció determinada dins de la frase i requereix una correcta situació.

c) Anàlisi i síntesi de la paraula (tercer pas):

de la mateixa manera que l'infant reconeix les paraules i que una paraula pot estar a diferents frases, també s'adona de les síl·labes, les lletres i els sons. Veu que "granota" començar amb un tros de "magrana", que "cargols" i "fulles" acaben igual, i que aquestes grafies repetides en moltes ocasions sonen igual. Arribats en aquest punt els alumnes ja analitzen i sintetitzen, ja poden llegir textos fets amb el tipus de lletra coneguts per ells i ja no els cal recórrer als professors.

Cada etapa correspon a un estudi intel·lectual del nen, però no per això s'ha de fixar a priori el temps que correspon a cada etapa. Serà la mestra qui anirà marcant les pautes i els avenços, d'acord amb l'evolució dels seus alumnes.

Respecte altres mètodes té avantatges i inconvenients. Els principals avantatges que es poden destacar són: com que la percepció visual és ràpida, creen hàbits de lectura i disminueix el nombre de pauses per línia, això passa degut a que s'educa a l'ull per aprofitar al màxim el camp de percepció. També la lectura silenciosa, sense articulació de síl·labes, i comprensiva, permet una major rapidesa lectora i disminueix els moviments regressius dels

ulls. Finalment, l'aprenentatge global facilita l'activitat intel·lectual i respecte el ritme de cada lector. Com a inconvenients cal destacar que és un mètode que poca gent coneix realment i sempre hi ha el misteri de si és una bona forma d'ensenyar, si funcionarà... A banda d'això, la seva forma d'ensenyar és totalment diferent a la del resta d'altres escoles treballen a partir de l'interès del nen i no a totes les famílies els sembla una bona forma.

El material bàsic que utilitza l'escola per treballar són els jocs Decroly. A banda de les llibretes a partir de primer de primària i tot el que necessitin per fer les diferents observacions. Aquest material, sobretot el jocs, està fet pel professorat de l'escola. Aquests en un primer moment que arriben a l'escola no poden exercir com a tutors. Ells treballen com a professors d'ajuda, ja que es prioritza que hi hagin dos mestres a cada classe per ajudar als alumnes. D'aquesta forma el professor aprèn i al cap d'un any o dos ja podria exercir com a tutor.

Tenen un horari establert, però aquest es pot veure modificat segons el ritme de treball de la classe i el tutor. Les úniques assignatures que no es poden canviar són aquelles que no imparteix el tutor com llengua anglesa, educació física, música... La resta si el tutor creu més oportú sortir al pati que fer classe ho pot fer. Si creu que és millor seguir fent observació i deixar la llengua catalana per un altre dia, també està en el seu dret de fer-ho.

Finalment, cal destacar que els resultats de competències bàsiques són iguals que els d'altres centres educatius.

9. CONCLUSIONS

En acabar el treball considero que he assolit els objectius que m'havia marcat:

Per aconseguir els objectius vaig proposar-me visitar l'escola Torre d'en Reig periòdicament i anar fent un diari sobre el que veia i feia. Ho he pogut fer. Hi he anat des de l'abril del curs passat fins aquest darrer mes de novembre. Al llarg de tot aquest temps que he visitat l'escola, he format part de les classes de llengua, he fet llegir els nens, els he ajudat a fer fitxes i he format part d'altres activitats de l'escola. No es pot explicar amb paraules només es pot viure! Aquestes visites han estat la clau per arribar a assolir els objectius proposats.

Davant l'objectiu principal: conèixer els mètodes de lectura i com s'ensenyen, he pogut comprovar-ho directament a dues escoles que utilitzen mètodes diferents (l'escola Torre d'en Reig de Vilabertran i l'escola Decroly de Barcelona). Això m'ha servit per veure que hi ha diferents mètodes i que cada centre utilitza el que creu més adient. Ara bé, al final, tots els alumnes acaben sabent llegir a excepció dels que presenten algun problema o trastorn. Per regla general, els trastorns poden aparèixer independentment del mètode emprat i depenen de les característiques biològiques, entre d'altres, de cada nen o nena. A part d'aquests dos mètodes també he tingut coneixement del mètode Binding i el mètode Kumon, que són dos mètodes, no pròpiament d'ensenyament de la lectura, però que la seva aplicació contribueix a millorar el procés lector. Són dos mètodes molt nous i poc coneguts per la societat.

Respecte la successió de les diferents etapes que se segueixen en l'ensenyament de la lectura, després de documentar-me, he comprovat que són les mateixes a les dues escoles, indistintament del mètode que fan servir.

Les observacions anteriors m'han servit per concloure que el més important no és el mètode emprat, ni les etapes; el més important és que els nens i nenes aprenguin a llegir.

Pel que fa a l'objectiu de conèixer quin és el procés cognitiu que se segueix quan s'aprèn a llegir m'he sorprès bastant. A la pràctica, la importància que se li dóna és mínima ja que aquest procés, a la majoria dels casos, s'activa per si sol; és un procés maduratiu que s'activa en posar en marxa el procés d'ensenyament. Per entendre les dificultats que es donen en el procés d'aprenentatge de la lectura l'entrevista amb la logopeda em va ajudar molt. Ara bé, per aprofundir en el diagnòstic i el tractament d'aquestes dificultats hauria de dedicar-hi un altre treball, tot i que jo he fet un petit incís.

També m'havia plantejat fer alguna proposta en l'ensenyament de la lectura. Amb aquest objectiu és el que més he gaudit tot i que m'ha ocupat molt temps. He gaudit no només amb

l'experiència de fer els jocs sinó també anant a l'escola, ensenyant els jocs als nens com si fos una mestra i veure la reacció dels nens i nenes en cada un dels jocs. L'experiència de presentar els meus jocs ha estat inoblidable però com deia al començament, el més important ha estat formar part de l'escola.

Pel que fa al treball en general cal destacar que tant a l'escola Torre d'en Reig com a l'escola Decroly vaig aprendre i viure moltes experiències: vaig poder gaudir d'infinitat de vivències i molts moments inoblidables que per la protecció de dades de l'escola i dels nens no puc reflectir en el treball. A les escoles també he vist i viscut moments que no estan relacionats amb l'aprenentatge de la lectura però que per mi han estat igual o més importants. Per això, la realització del treball m'ha servit per tenir clar que en un futur vull dedicar-me als nens des d'una vessant psicològica.

Després d'haver parlat amb les mestres d'educació infantil em queda molt clar que saber llegir no és només descodificar sinó interpretar. La lectura no és un objectiu en si mateix, la lectura és un instrument de comunicació i és molt important que a l'escola s'ensenyi a llegir, però també a estimar la lectura. Aquesta conclusió justifica la frase de la professora Isabel Solé que introdueix el meu treball.

Fent aquest treball he recordat el meu procés lector que el recordo com a dificultós. En el meu cas en un primer moment em van ensenyar a llegir pel mètode sintètic però, en veure que els resultats no eren els esperats en un alumne de la meva edat em van portar amb una especialista que em va diagnosticar dislèxia. Tinc la seguretat que si hagués après a llegir amb el mètode global el resultat hauria estat el mateix.

Com deia, crec que he assolit els objectius proposats però en arribar al final he vist que a partir d'aquest treball podria seguir treballant plantejant-me nous objectius com podrien ser:

- L'aprenentatge de la lectoescriptura.
- Perquè la majoria d'escoles utilitzen el mètode sintètic i no el de tipus global.
- Les dificultats de la lectura: la dislèxia i el retard lector.

10. FONTS D'INFORMACIÓ

10.1. Bibliografia

Caledro Guisdo, Andrés; Maldonado, Antonio. *Materiales Curriculares para favorecer el acceso a la lectura en educación infantil*. Madrid: Wolters Kluwer Educación, 1999. ISBN 978-84-719-7566-9.

Rueda Sánchez, Mercedes Isabel. *La lectura adquisición, dificultades e intervención*. 2ª edició, Salamanca: Amaru ediciones, 2002. ISBN 978-84-819-6047-1

10.2. Webgrafia

<http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/b1d78d69-311c-4d4f-9a5e-fcea21f4e3dc/apr%20de%20la%20lect%20i%20lescriptura%20v%20actualitzada.pdf>

Data de visita: 18.07.14

Document del concepte de lectura i de les etapes de l'aprenentatge de la lectura.

<http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/6ff9f08a-f043-46e4-adc0-a9d5fa2d919d/conf%202%20proces%20aprenentatge%20AIL.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=7BmCKQyyUXE> **VÍDEO**

<https://www.youtube.com/watch?v=oagrVMBvuHI> **VÍDEO**

<https://www.youtube.com/watch?v=Gbah0Ma4e0w> **VÍDEO**

<https://www.youtube.com/watch?v=PdJuv88qoL4> **VÍDEO**

<https://www.youtube.com/watch?v=C2qG39CyaCA> **VÍDEO**

<http://www.xtec.cat/web/curriculum/primaria/ailectura/aprenentatge>

Data de visita: 20.07.14

Fases de l'aprenentatge de la lectura

<http://idibujosparacolorear.com/dibujos-para-colorear-osos-polares>

<http://www.imagui.com/a/dibujar-una-hormiga-cBXrkqaR4>

Data de visita: 22.07.14

Imatges ós i formiga fase logogràfica.

<http://www.geocities.ws/ishar20/lectoescritura.html>

Data de visita: 25.07.14

Model de tipus sintètic.

<http://www.slideshare.net/marrisan/mtodos-de-enseanza-de-los-procesos-de-la-lectura-y-la-escritura-prof-raquel-bruzual>

http://www.gerza.com/articulos/aprendizaje/todos_articulos/metodo_freinet.html

<http://www.decroly.org/index.php>

<https://www.youtube.com/watch?v=6i793HIs5aE> **VÍDEO**

<https://www.youtube.com/watch?v=8XiZHG28oTE> **VÍDEO**

Data de visita: 29.07.14

Model de tipus global. Decroly i Freinet.

<http://www.tv3.cat/videos/4804552/Detectar-a-temps-les-dificultats-de-lectura-ajuda-a-resoldre-les-amb-exit> **VÍDEO**

<http://www.tv3.cat/videos/4804932/Nou-metode-per-tractar-la-dislexia> **VÍDEO**

[file:///C:/Documents%20and%20Settings/laia/Mis%20documentos/Downloads/araCRIATURES%2015feb2014%20\(1\).pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/laia/Mis%20documentos/Downloads/araCRIATURES%2015feb2014%20(1).pdf)

<http://www.iccic.edu/thau>

<http://vimeo.com/89510052> **VÍDEO**

Data de visita: 31.07.14

Mètode de Binding i escola Thau.

<http://www.psicologia.umich.mx/downloads/UarichaWeb/Uaricha8/EntrevistaaAnaTeberosky.pdf>

<http://aprendamosdelalectoescritura.blogspot.com.es/2012/08/pedagogos-que-aportan-esta-estrategia.html>

Data de visita: 07.08.14

Pedagogs destacats.

<http://italian.alibaba.com/product-gs-img/lettere-montessori-di-legno-527604173.html>

<http://www.japanschoolnews.com/wp-content/uploads/2011/05/Rainbow-International-Montessori-School-.jpg>

<http://revistaescola.abril.com.br/lingua-portuguesa/alfabetizacao-inicial/momento-atual-423395.shtml>

http://www.ub.edu/dpssed/personas_sp/ateberosky.htm

<http://revistaescola.abril.com.br/formacao/mestre-trabalho-bom-senso-423309.shtml>

<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/m/montessori.htm>

http://fr.wikipedia.org/wiki/Ovide_Decroly

Data de visita: 11.08.14

Imatge lletres i nen del mètode Montessori i imatges dels pedagogs.

<http://es.slideshare.net/ceciliafs79/procesos-de-la-lectura>

Data de visita: 03.09.14

Procés cognitiu

<http://www.xtec.cat/escolavilabertran/escola/inicio.html>

<http://agora.xtec.cat/ceipvilabertran/intranet/>

Data de visita: 16.09.14

Escola Torre d'en Reig de Vilabertran.

<http://www.kumon.es/nuestros-programas/lectura/index.htm>

<http://www.kumon.es/nuestros-programas/lectura-de-la-bibliografia-recomendada-de-kumon-brk/index.htm>

Data de visita: 06.12.14

Mètode Kumon.

11. GLOSSARI

Batzegades: Canvi bruscat en l'estat de repòs o de moviment d'un cos degut a una causa exterior.

Vehiculen: aporten.

Ordre jeràrquic: Relació de subordinació entre conceptes, basada en certs trets o característiques pròpies.

Consciència fonològica: habilitat metalingüística que permet comprendre que les paraules estan constituïdes per síl·labes i fonemes.

A "cop d'ull": mirada ràpida.

Morfosintàctics: Part de la gramàtica que estudia les regles de l'estructura interna dels mots i les regles combinatòries dels mots i els sintagmes en les oracions.

Grafomotricitat: és la disciplina científica que descriu l'acte gràfic.

Motricitat: moviment dels músculs.

Model racional: és aquell que utilitza la raó.

Psicologia moderna: s'encarrega de recollir fets sobre la conducta i les experiències dels éssers vius, organitzar-los en forma sistemàtica i elaborar teories per la seva comprensió.

Pedagogia biològica: estudia els fets educatius tal com passen a la realitat i fa relacions amb elements i factors biològics.

12. ANNEXOS

Annex A: Bibliografia recomanada per Kumon (BRK).....	50
Annex B: Entrevista a la Meritxell Ferran (logopeda).....	52

12.1. Annex A: Bibliografia recomanada pe Kumon (BRK).

7A-6A-5A	4A	3A	2A	A	B	C
Historia de un erizo Aseri Barba Ediciones El Jirafe Azul	Chocolata Marisa Nuñez / Helga Barsch OOO Editora	El rey con orejas de caballo Eric Macklem / Paul Hess Editorial Blume	Historia de Bataar, el elefanteño Joan de Guarnit Editorial Alaguara	León de biblioteca Michelle Knudsen / Kevin Hawkes Ediciones Guany	La princesa que festejaba a todas horas Carren Gil / Elena Ortizola OOO Editora	Celestino Tarambana Marisa Nuñez / Mariana Calbassa OOO Editora
Desavenencia Gauze Bouyer Editorial Corimbo	La casa de la mosca fosca Eva Meguto / Sergio Mora Kalandraka Editora	El pollito pelado Marisa Nuñez / Helga Barsch Kalandraka Editora	El doctor Guau y unos consejos para tu salud Babette Cole Ediciones Destino	El jardín subterráneo Cho Sunhyung Thule Ediciones	Estela Pablo Albo / Miguel Ángel Díez Thule Ediciones	El gato con botas Charles Perrault / J. F. Delgado Kari Luken Domínguez Edebé
Coco y Pío Nesek Descon Ediciones Ekaré	El libro en el libro en el libro Jörg Müller Ediciones Serres	Comenoches Ana Juan Editorial Alaguara	Palabra de cocodrilo Ivan Suárez OOO Editora	Mi primer viaje por Europa Pascale Hédelin Ediciones SUI	El oso que amaba los libros Dennis Haseley / Jim LaMarche Editorial Juventud	Pastino Axel Hacke / Michael Sova Barbara Fiore Editora
El cardito Arnold Lobel Kalandraka Editora	El topo que quería saber quién se había hecho aquello en su cabeza Werner Kibitzsch / Wolf Eberich Editorial Alaguara	Pomeña es elefantástico Ramona Barckow / Benjamin Chaut Editorial Kokinos	Casi Peter H. Reynolds Ediciones Serres	Los caracoles no tienen historias Claude Bouyer Edebé	El sultán y los ratones Joan de Bler / Tsvi Darni OOO Editora	El secreto de Lena Michael Ende / Jircha Caspek Ediciones SM
Bigu Nesek Descon Ediciones Kokinos	Mismo y Leo Tonia del-Pardo Ediciones Ekaré	Un fantasma con asma Carren Gil / Sara Wiedner Kalandraka Editora	¿Adónde va el jueves? Jonen Blum / Stephen Michael King Ediciones Besicosa	Verlioka Rosaura / Sergio Mora OOO Editora	El fantasma de palacio Mia Lobe / Susi Wiegsl Ediciones SM	Valentino Luisa Morenada / Renata Gallo OOO Editora
Elmer David McKee Ediciones Besicosa	El muñeco de nieve Karin Ege Combel Editorial	Siete ratones ciegos Est Young Ediciones Ekaré	Mejillas rojas Hans Jansch / Aljoscha Blau Lóguez Ediciones	Sopa de calabazas José Campanari / Roger Olmos OOO Editora	¡Sígueme! José Campanari / Roger Olmos OOO Editora	Peter Pan J. M. Barrie / Josep-Francesc Delgado Ema Odróozola Edebé
Adiós, Manoplas Sergio Chiriac Editorial Kokinos	¿Quién ha visto a las tijeras? Fernando Krahn Kalandraka Editora	En busca del bresco David Welling Editorial Corimbo	El ratoncillo Pérez Olga Lecayre Editorial Corimbo	Albuslo Tejón, ¿Dónde has pasado? Lee Sunjung / Lejyun Pham Editorial Juventud	El naufragio del Zéfiro Sergio Chiriac Editorial Juventud	Nuevos claros Elsa Boneman / Teresa Nova OOO Editora
Todos menos uno Eric Bittel Libros del Zorro Rojo	Pies para la princesa Ivar de Coll Anaya	Sofía, la vaca que amaba la música Geoffroy de Pennart Editorial Corimbo	Sapo y Sepo, inseparables Arnold Lobel Editorial Alaguara	El atrapasueños Nelson Gilman / Virginia Peña Libros del Zorro Rojo	El bragolabrador Pablo Albo / Virginia Peña OOO Editora	Nada de tucanes! Elsa Boneman / Teresa Nova OOO Editora
Gato rojo, gato azul Arni Dorfmann Lula de Sol Editorial	Las pequeñas (y grandes) emociones de la vida Montse Gibert Tandem Edicions	Los tres bandidos rojos Linda Lingner Kalandraka Editora	Cuentos pulga Siri Blanco Thule Ediciones	La bruja Men Pilar Velez / Carl Gustaf Ediciones SUI	Hadarunja Brygitta Minne / Carl Gustaf Barbara Fiore Editora	Gaspar, el pastor de lobres Paco Uyan / Lucie Millerová OOO Editora
La reina de las ranas David Cal / Marco Somà Libros del Zorro Rojo	Los conquistadores David McKee Editorial Kokinos	Abezoo Carlos Revilla / Javier Aramburu Ediciones SM	Ferdinand, el loro Munro Leaf / Werner Klemke Lóguez Ediciones	La casa que más suele del mundo Paco Uyan / Roger Olmos OOO Editora	Ratón Soltero Paco Uyan / María Tonia OOO Editora	Elona y las cuatro pocimas Arni Dorfmann Serguey Ediciones
¡Sheek! William Steig Libros del Zorro Rojo	No hay nadie como el original Lawrence Schimel / Sara Popo Planeta & Oxford	Hola, cielo Cecilia X. Duda Editorial Corimbo	El lobo ha vuelto! Geoffroy de Pennart Editorial Corimbo	Camión, camión! Ana María Machado / Anthony Garner Edebé	Arremol, el Salado M. Carro Poca / Anthony Garner Edebé	Chinto y Tom Gloria Sánchez / Irene Fra Ediciones SM
Nadarin Leo Lionni Kalandraka Editora	Los tres erizos Javier Sáez Castán Ediciones Ekaré	Frederick Leo Lionni Kalandraka Editora	Abuelos Chema Heras / Rosa Osuna Kalandraka Editora	Adoleida Marta Vicente Libros del Zorro Rojo	Diario de un gato asesino Anne Fine / Sofía Galardi Ediciones SM	Marizul, que sueña, que sueña... Bernardino Pascual / M. A. C. Cuarelo OOO Editora
Cómo esconder un león Helen Stephens Ediciones B	Olivia Ian Falconer Ediciones Serres	La cabra botas Paco Uyan / Roger Olmos OOO Editora	La princesa y el gusante Lauren Child Ediciones Serres	El reloj más rápido del mundo Dante Inigo / Opa Nere Altaba Ediciones SUI	Historias mágicas de Oriente M. R. Yusef / Rania Hwachich Libros del Zorro Rojo	El ratón del señor Maxwell Frank Asch / Dean Casati Editorial Juventud
¿A qué sabe la luna? Michael Grecco Kalandraka Editora	El pequeño 1 Ann Rand / Paul Rand Barbara Fiore Editora	Chivos chivones Oskar González / Federico Fernández Kalandraka Editora	¿Cómo es posible??: La historia de Elvis Peter Schönow Lóguez Ediciones	Daniel Píspante: un ratón en el plano Antonio Amago / Hedy Rodríguez Serguey Ediciones	Los lobos de la pared Neil Gaiman / Dave McKean Asicbert Ediciones	Perro de cristal L. Frank Baum / Pedro Millán OOO Editora
Los cocodrilos glotones David Sadler / Emily Brown Ediciones Ekaré	La pequeña oruga glotona Eric Carle Editorial Kokinos	El perro en la luna Nesek Descon / Julia Buckler Lóguez Ediciones	El sueño de Pipa Thomas Docherty Anaya	Misura Ojos Brillantes Marta Caravaca / Gemma Sales Edebé	Miró va al colegio Christina Möllinger / C. Möllinger Jr. Ediciones SM	La rebelión de los conejos mágicos Arne Dorfmán / Arne Faust Anaya
¿No duermes, osito? Nesek Descon / Barbara Fitt Editorial Kokinos	Discurso del oso Julio Cortázar / Emilio Uribaraga Libros del Zorro Rojo	El regalo Gabriela Mistral / Pep Montserrat La Galera Editorial	Gray Guy Guy Guy / Jean-François Thulé Ediciones	La brujita misteriosa Dante Inigo / Opa Nere Altaba Ediciones SUI	El caballero Peppino Carren Gil / Ana Castagnoli OOO Editora	Chupacaca Sofía Galardi / Antonio Mora-Duval Barbara Fiore Editora
El buen lobito Nesek Descon Editorial Ekaré	Donde viven los monstruos Maurice Sendak Editorial Alaguara	Un poema para curar a los peces Jean-Pierre Simonet / Olivier Taloc Editorial Kokinos	Piedra, palo y paja Ana Presuno / Jozep Robles OOO Editora	Las dentaduras de Paco Palmas Mercedes Gallo / Rosaura / Elena Ortizola OOO Editora	Tres hermanas solteras Tatiana Almal / Elena Ortizola OOO Editora	El niño que confundió a su prima con una manzana Carlos Puerto / Pablo Nuñez Agar Editorial
El viejo y la margarita Roberto Bolaño / Raúl M. Gamba Nesek Ediciones	Pablo Mariana Sadit Editorial Kokinos	La princesa de Trujillo Pastoriza / Javier Solchaga OOO Editora	La reina de los colores Julia Bauer Lóguez Ediciones	La bruja hechicera Tina Merozi / Maurizio A. C. Quarelo OOO Editora	El Tirano, el Luthier y el Tiempo Christian Diorier / François Schmitt Barbara Fiore Editora	Lobito aprende a ser malo Ian Whybrow / Tony Ross Ediciones SM
La cebra Camila Marisa Nuñez / Oscar Vilán Kalandraka Editora	Aquiles, el puntito Guía Pizar / Marc Teuger Kalandraka Editora	Huellas gigantes Fernando Krahn Kalandraka Editora	Oliver Button es una mesa Tomie de Folia Editorial Everest	El libro inclinado René Newell / Ana Juli Thule Ediciones	El señor Guerra y la señora Paz Jean de Dieu Prats / Luis Filles Edebé	Muk Wilhelm Hauff / Jule Gesterro OOO Editora
¿Quién soy? Nesek Descon / Libros del Zorro Rojo	Once damas atrevidas Xosé M. González / Oli-Hele Thomassen Kalandraka Editora	Eduardo, el niño más terrible del mundo John Burningham Editorial Factoría K de Libros	Pica, rasca Miriam Moss / Delphine Dussard Ediciones Serres	Un topo en un mar de hierba Juan de Dieu Prats / Gloria García Edebé	¡Estáte quieto! Mario Lodi / Aldo Patroni / A. Santolosa Ediciones SM	El príncipe feliz Oscar Wilde / Georges Lemaire Gadir Editorial
Un hipopótamo en la bañera Nesek Descon / Ayoa Hayward Lula de Sol Editorial	Pequeño Azul y Pequeño Amarillo Leo Lionni Kalandraka Editora	Los opuestos 2 Sébastien Garcia Schnitzer Libros del Zorro Rojo / Brossat Ediciones	Doña Pílonas María de la Luz Uribe / Fernando Krahn Ediciones Ekaré	El adivino Cueto popular / Rosaura Faría Nesek Ediciones	Amigos del alma Eduardo Lora / Emilio Uribaraga Editorial Alaguara	El viaje de Olek Bar Moyaev / Wolf Eberich Barbara Fiore Editora
999 hermanas ranas se mudan de charca Ken Kalfus / Yasuomi Maruyama Barbara Fiore Editora	Medio elefante Guili Ediciones Serres	Vincent con amor Blenda V. Northast Ediciones Serres	Enamorados Ribecca Dautremier Editorial Kokinos	El huevo más famoso de la ciudad J. Carlos Chavito / Guillermo Herrera Ediciones SUI	La sopersa y el cazav Michael Ende / Paolo Echevarría Ediciones SM	El astrólogo y la hechicera Washington Irving / Pablo Andrés OOO Editora
Atrapados Oscar Jiménez Editorial Fondo de Cultura Económica	Tú grande y yo pequeño Gugino Soderast Editorial Corimbo	Rugidos y Orejas Christy Brown / Thule Ediciones	El águila que no quería volar Jesús Agreay / Wolf Eberich Lóguez Ediciones	El muñeco de don Pepe Carren Witzpato-Vigo / Axelito Lobato Ediciones SUI	El conejo de ferropelo Margery Williams / Michael Hagan Editorial Everest	El nuevo ¿Dónde está Wally? Martin Handford Ediciones B
Cuando nace un monstruo Scott Taylor / Mark Shagoff Editorial Juventud	El cliente, el calcetín y el perro astronauta Bertho Lozano / Sara Müller Thule Ediciones	Historias de ratones Arnold Lobel Kalandraka Editora	¿Nada? Patrick McDonnell Ediciones Serres	Un millón de mariposas Edward van de Velde / Carl Cheut Barbara Fiore Editora	Angelman Dexter Levy / Carmelo Pousset La Galera Editorial	Jonás el pescador Reiner Zornig Kalandraka Editora
El cuento de la hormiguita que quería mover las montañas Michele Escalfe / Iris G. Giacoma Editorial Kokinos	365 pingüinos Jean-Luc Fromental / Joëlle Jouvet Editorial Kokinos	El león que no sabía escribir Martin Ballshchait Lóguez Ediciones	Mamá fue pequeña antes de ser mayor Valeria Larroca / Claudine Desmarisau Editorial Kokinos	Manda narices! Paco Uyan / Ivan Prato OOO Editora	Cuentos completos de Beatrix Potter Beatrix Potter Ediciones Besicosa	El señor Korbes y otros cuentos de Grimm Hermann Grimm / Olivier Dumas Media Vaca

D	E	F	G	H	I
Soy un caballo Donald Maass / Esperanza León Kalandrija Editora	Diario secreto de Paul / Diario secreto de Susi Christine Nöstlinger / C. Nöstlinger Jr. Ediciones SM	Manolito Gafotas Enric Llorens / Emma Libermana Editorial Atlagaura	Oliver Twist Charles Dickens / Enrique Flores Anaya	Fábulas morales de una vez para siempre Grassia Toro / Meribel Durán A Buen Paso	La milla verde Stephen King Editorial Debolsillo
Pinocho Carlo Collodi / Lorenzo Mattioli Vaidemar	Yakari Jean / Donb Norma Editorial	La teteraña de Carlota E. B. White / Garth Williams Editorial Noguer	Veinte mil leguas de viaje Julius Verne Alanza Editorial	El curioso caso de Benjamin Button F. Scott Fitzgerald Editorial Lumen	Pippi Leocadio Alas «Clarín» Anaya
Cuentos por teléfono Gianni Rodari Editorial Juventud	Siete reporteros y un periódico Pilar Lozano Carbayo / J. R. Alonso Ediciones SM	Los libros de la selva Rudyard Kipling / Ana Juan Editorial Edebé	El clan de la loba Jana Garzaña Edebé	La guerra de las eslabandras Harel Çapak Ediciones Hipénon	Lavinia George Sand Rentería
Los Cinco y el tesoro de la isla Enid Blyton / Enrique Ventura Editorial Juventud	El Hombre de Arena César Malorúa / Enjamio Edebé	El viento en los sauces Kenneth Grahame / Ernest H. Sheppard Editorial Juventud	«El fantasma de Canterville» En El ermitaño de lord Arthur Sawley y otros relatos. Oscar Wilde Editorial Debolsillo	Relato de un naufragio Gabriel García Márquez Tusquets Editores	Los viajes de Gulliver Jonathan Swift / Willy Pogany Editorial Juventud
Cuentos de la selva Horacio Quiroga / Pere Roca Pios Editorial Juventud	Molly Moon y el increíble libro del hipnotismo George Sving Ediciones SM	El castillo ambulante Diana Wynne Jones Editorial Edebé	La historia interminable Michael Ende Editorial Atlagaura	Como agua para chocolate Laura Esquivel Editorial Debolsillo	Fahrenheit 451 Ray Bradbury Ediciones Minotauro
La historia del doctor Dolittle Hugh Lofting Editorial Espasa Calpe	El caso de la profesora desaparecida Joachim Triesch / Mikal Valverde Edebé	El parque prohibido Andrés Buzón Editorial Montena	Breve historia del mundo Ernst H. Gombrich Ediciones Península	La materia oscura: Luces del morfo Philip Pullman Zeta Botello	La maravillosa historia de Peter Schlemihl Adelbert von Chamisso / Agustín Comorio Nórdica Libros
Se vende mamá Care Santos / Andrés Guerrero Ediciones SM	Barro de Medellín Alfredo Gómez Cerdá / Xan López Domínguez Edebé	Metilda Roald Dahl / Quentin Blake Editorial Atlagaura	Miguel Ángel, el terrible florentino Pilar Molina Librería Editorial Planeta	Los hijos de la tierra: El clan del oso cavernario Jean M. Auel Edebó	El misterio de la cripta embrujada Edgardo Mendicuti Booket
Pippi Calzasnegras Anni Lindgren / Richard Kennedy Editorial Juventud	El bolso amarillo Ligia Bojunga / Marie Louise Nery Ediciones SM	Mecanoscrito del segundo origen Manuel de Pedrolo B Alpega Ediciones	Bartolomé no quiere vivir como un perro Facht van Kooij Teakula	El fútbol a sol y sombra Eduardo Galeano Editorial Siglo XXI	El espía que surgió del frío John le Carré Editorial Debolsillo
Mi nombre es Skywalker Agustín Fernández Paz / J. R. Alonso Ediciones SM	La abuela en el manzano Mira Lobe / Susi Weigel Editorial Juventud	Capucita en Manhattan Carmen Martín Gaité Ediciones Sruela	Estudio en escarlatina Arthur Conan Doyle Algar Editorial	El tren de las 4:50 Philip Christie RBA	El antropólogo inocente Nigel Barley Editorial Anagrama
El secreto de la garganta del rufesén Peter Verhelst / Carl Cneut Barbora Flore Editora	Calvina Carlo Frabetti Ediciones SM	Los papalagi Erich Scheurmann / Joost Swarte RBA Integral	Cinco panes de cebada Lucía Baquedano Ediciones SM	El día de los Trifidos John Wyndham Ediciones Minotauro	Bartleby, el escribiente Herman Melville / Javier Zabala Ediciones SM
Sin los ojos Esteban Valente / Javier Zabala Ediciones SM	Las lunas Roald Dahl / Quentin Blake Editorial Atlagaura	Kafka y la muñeca viajera Jordi Sierra Fabra / Pep Montserrat Ediciones Sruela	Eso no está en mi libro de ciencias Kate Kelly Editorial Amuzara	El otro árbol de Guernica Luis de Castro Ediciones Internacionales Universitarias	Industrias y andanzas de Allanah Patric Sánchez Fekisto Austral
El mago de Oz L. Frank Baum / W. W. Denslow Alanza Editorial	El ponche de los deseos Michael Ende Ediciones SM	OK, señor Foster Elisac Canoso Edebé	El misterio de la isla de Tólkand Joan Manuel Gual / Antonio Leguás Editorial Planeta & Oxford	Mi familia y otros animales Gerard Durrell Alanza Editorial	Cumbres borrascosas Emily Brontë Edhasa
Los perfectos Rodrigo Muñoz Avta / Iesa González Edebé	Alicia en el país de las maravillas Lewis Carroll / John Tenniel Editorial Debolsillo	Cuando Hitler robó el conejo rosa Judith Kerr Editorial Atlagaura	Las aventuras del barón de Münchhausen Gotthard August Bürger / Gustavo Doré Edhasa	Jane Eyre Charlotte Brontë Editorial Mondadori	La tesis de Nancy Patric Sánchez Fekisto Editorial Bantam
Ojo de Nube Ricardo Gómez / Jesús Gabán Ediciones SM	Cosmic Frank Cottrell Boyce Ediciones SM	La Bamada de lo salvaje Jack London / Enrique Flores Anaya	Micromegas Voltaire / Carlos Nino Libros del Zorro Rojo	Noticias de ninguna parte William Morris Capitan Swing Libros	Rojo y negro Stendhal Editorial Debolsillo
Willibald, el Fortachón Willi Fahrmann / Domènec Blaté Edebé	El niño que se cayó en un agujero Jordi Sierra Fabra / Riki Blanco Libros del Zorro Rojo	Los últimos gigantes Francis Placo Editorial Blume	Salkara Ana Diaz Barga Ediciones B	La joven de la perla Tracy Chevalier Editorial Debolsillo	A pleno sol Francis Higham Editorial Anagrama
El señor Silvestre Silke Lambock / Karsten Teich Teakula	Las aventuras de Tom Sawyer Mark Twain / Meribel Ribas La Galera Editorial	Momo Michael Ende Editorial Atlagaura	La isla del Tesoro Robert Louis Stevenson Vaidemar	La roja insignia del valor Stephen Crane Editorial Debolsillo	Momentos estelares de la humanidad Sören Zweig Acantilado
Veva Carmen Kurtz / Odile Kurtz Editorial Noguer	La simpós invasión de Sicilia por los eses Dino Buzzati Gadri Editorial	Mi planta de naranja lima José Mauro de Vasconcelos Libros del Asteroido	Primer amor Juan Targuier Nauyck Prospects	Mal de altura Juan Targuier Ediciones Destiwell	Drácula Bram Stoker Edebé
Los hijos del vidriero Asta Gripe / Harald Gripe Ediciones SM	Escenarios fantásticos Joan Manuel Gual / Miguel Calatayud Ediciones SM	La tuneladora Fernando Lázara Editorial Bantam	Historia de la economía Nickolas Piper / Aljoscha Sitau Lóguez Ediciones	El señor de las moscas William Golding Edhasa	El hombre en busca de sentido Viktor Frankl Herder
Danko, el caballo que conoció las estrellas José Antonio Parero / Jesús Gabán Ediciones SM	Cuentos de terror de los objetos malditos Chris Presley / David Roberts Ediciones SM	Laia Winter y las Arenas de Sotarie Barbara G. Pivero Ediciones Tonarioco	Atrapados en el hielo Candice Alexander Booket	Historias de Terramar e Un mago de Terramar Ulrich K. Le Guin Ediciones Minotauro	La canción de Troya Colleen McCullough Booket
La tremenda bruja de La Habana Vieja Joel Franz Rosal / Ajudal Edebé	Memorias de Ikhûn: La Resistencia Laura Gallego Ediciones SM	El jardín secreto Frances Hodgson Burnett Ediciones Sruela	Una temporada para silbar Ivan Doig Libros del Asteroido	El capote Nicolás Gógol / Noemí Vilamaza Nórdica Libros	Walden Henry David Thoreau Emme natura
La fabulosa leyenda del rey Arturo Jordi Sierra Fabra / Francisco Rovira Edebé	La hija del espantapájaros Marta Gripe Ediciones SM	Leyendas de los Otomi: La red del cielo es amplia Luis Heam Editorial Atlagaura	El barón rampante Italo Calvino Ediciones Sruela	Frankenstein Mary Shelley Edebé	El mar que nos rodea Rachel Carson Ediciones Destiwell
Jim Botón y Lucas, el Maquinista Michael Ende / J. E. Tripp Editorial Noguer	El maravilloso país de los smegs E. A. Wyke-Smith / George Mowor Editorial Juventud	La guerra de los mundos H. G. Wells Editorial Debolsillo	«La pata de mono» W. W. Jacobs En Los mejores relatos de ciencia ficción, VV. AA. Editorial Atlagaura	María y yo María Gallardo y Miguel Gallardo / Miguel Gallardo Asibent Ediciones	El eternauta H. G. Oesterheld / F. Solano López Norma editorial
Especial aniversario: Mortadelo y Filemón Francisco Ibáñez Ediciones B	El enemigo David Cui / Serge Bloch Ediciones SM	El hobbit J. R. R. Tolkien Ediciones Minotauro	«Leción de historias» Arthur C. Clarke En Los mejores relatos de ciencia ficción, VV. AA. Editorial Atlagaura	Efectos secundarios: Antología poética VV. AA. / Sean Mackacul Anaya	St. Charles Cross Road Helene Hart Editorial Anagrama
En tu piel Emmanuel Boussier / Emre Ortun Teakula	Cómo se salvó Wang-Fô Marguerite Yourcenar Georges Lemoine Gadri Editorial	Un cocodrilo bajo la cama Marcelo Lora / Arnel Balbater Ediciones SM	La invención de Hugo Cabret Brian Selznick Ediciones SM	El curioso incidente del perro a medianoche Mark Haddon Salamanca	El llo Palnos y la conjetura de Goldbach Apostolos Doxiadis Zeta Botello
Charlie y la fábrica de chocolate Roald Dahl / Quentin Blake Editorial Atlagaura	Asistiendo: La cizarría Dani González / Albert Urdaz Editorial Salvat	La verdad según Ninon Oscar Brenifier / Ira de Moly Editorial Proteus	¿Y si pongo una palabra? Annie Vega Dampierre	El almanaque de mi padre Jiro Taniguchi Editorial Planeta	Antología de poesía para jóvenes Ángel González Editorial Atlagaura

12.2. Annex B: Entrevista a la Meritxell Ferran (logopeda)

Entrevista a Meritxell Ferran logopeda.

1. Quins són els instruments de diagnòstic?

Hi ha dos tipus, l'estandarditzat i el no estandarditzat. Per una banda, l'estandarditzat és un model igual per a tots els logopedes. Ni ha de diferents, un exemple n'és el TALEC recull diferents textos que en funció de l'edat del pacient el logopeda escollirà un ho altre (lletra de pal, lletra lligada i lletra d'impremta). És un dels més reconeguts, un dels més utilitzats entre els professionals de la logopèdia. Per altre banda, el no estandarditzat és un model fet pel propi logopeda.

2. Quins casos tractes o has tractat del procés lector?

Ens trobem amb dos casos la dislèxia i el retard de la lectura. La dislèxia és un trastorn de la lectura en que es caracteritza per la dificultat d'identificar, comprendre i reproduir els símbols escrits i el pacient no arribarà a assolir al nivell. En canvi, el retard de la lectura pot estar o no associat algun trastorn com per exemple un retard mental. A diferència de la dislèxia si que arribarà a assolir al nivell.

3. D'aquets casos quin és el més freqüent?

No ni ha un més freqüent que l'altre, estan molt igualats. Abans hi havia més retard de lectura perquè la dislèxia era desconeguda. Molts nens que són derivats per un retard de lectura s'acabaven diagnosticant de dislèxia.

4. Descripció d'aquestes dificultats

- **Dislèxia:** és la dificultat d'identificar, comprendre i reproduir els símbols escrits.
- **Retard de la lectura:** esta relacionat amb un alentiment de la maduració cerebral i l'alteració de la regió cerebral implicada en aquesta habilitat.

5. Quin tractament s'utilitza davant aquestes dificultats?

Amb la dislèxia es treballa especialment la consciència fonològica. Les faltes ortogràfiques i la comprensió també són dos components en els quals s'hi incideix.

El retard de la lectura depenent de la causa treballarem un o altres aspectes. Abans d'iniciar el tractament hauríem d'esbrinar si el retard és degut a l'alteració de la

velocitat de la lectura i/o a la precisió lectora. Per exemple, si un nen te problemes en la precisió lectora hauríem d'incidir en les omissions, addicions, substitucions i/o inversions gràfiques que es produeixen.

6. Quin material s'utilitza per tractar aquets casos?

S'utilitza material editat per als professionals o bé material creat pel propi logopeda, com podria ser:

- Lletres tangibles.
- Contes.
- Textos extrets de notícies, diaris, Internet, etc.

7. Quina relació hi ha entre el logopeda escolar i el logopeda de despatx?

No hi ha cap diferència el tractament és al mateix, l'única diferencia que hi ha és que en el despatx al logopeda també tracta a adults.

13. ÍNDEX DE LES IL·LUSTRACIONS

Imatge 1. Esquema resum del procés cognitiu de l'aprenentatge de la lectura segons el model d'arquitectura funcional.	7
Imatge 2. Graella d'avaluació de les etapes. Cada etapa té els seus requisits, per saber que l'alumne l'ha superat cal que els hagi assolit tots. En el cas que un dels requisits no estigui assolit aquesta etapa encara no es podrà donar per finalitzada, això no vol dir que no comencí a treballar alguns aspectes de la següent etapa.	9
Imatge 3. El nen relaciona que la formiga com que és petita ha de tenir un nom curt, i que l'ós com que és gran ha de tenir un nom llarg. Aquest és un cas d'aspecte quantitatiu.	10
Imatge 4. Llegim les instruccions d'un joc per poder jugar.	12
Imatge 5. Els nens toquen aquestes lletres que tenen un tacte rugós. A mesura que la toquen aprenen la lletra sense necessitat d'escriure-la.	14
Imatge 6. Emilia Ferreiro.	18
Imatge 7. Ana Teberosky.	18
Imatge 8. Celestin Freinet.	18
Imatge 9. Maria Montessori.	18
Imatge 10. Ovide Decroly.	19
Imatge 11. Escola Torre d'en Reig de Vilabertran.	21
Imatge 12. Nen de P-3 reconeixent les lletres del seu nom.	21
Imatge 13. Reconeixent títols de contes.	21
Imatge 14. Alumne de P-5 escrivint amb lletra lligada.	22
Imatge 15. Classe de P-5, l'alfabet amb lletra de pal i lligada.	22
Imatge 16. Nenes felices amb la feina acabada.	22
Imatge 17. Cubilletra.	23
Imatge 18. Associar imatge amb paraula.	24
Imatge 19. Formem paraules a partir de síl·labes.	25

Imatge 20. Penjat.....	25
Imatge 21. Representació d'associar dibuix amb paraula.....	27
Imatge 22. Racó d'ordenar les síl·labes per formar paraules.....	27
Imatge 23. Làmina que exemplifica l'adaptació, a un nivell inferior, del taller en qüestió.....	28
Imatge 24. Infant realitzant la tasca.....	28
Imatge 25. Una de les làmines que forma part dels tallers.....	29
Imatge 26. Fitxa per treballar la primera síl·laba del nom.....	29
Imatge 27. Fitxa dita del mes d'abril.....	30
Imatge 28. Fitxa que exemplifica de què es tracta el taller.....	31
Imatge 29. Alumne acabant d'escriure el nom de la primera parella de paraules bessones.....	32
Imatge 30. Fitxa que realitzen els alumnes que formen part del grup dos.....	32
Imatge 31. Fitxa per escriure-hi la frase.....	33
Imatge 32. Mostre dels diferents jocs de percepció a l'espai.....	34
Imatge 33. Nen encerclant les lletres que conté el seu nom.....	34
Imatge 34. Nen escrivint totes les lletres que sap.....	34
Imatge 35. Alumne escrivint, varies vegades, la W.....	35
Imatge 36. Fitxa completada.....	36
Imatge 37. Coneixement del funcionament pe poder jugar.....	36
Imatge 38. Alumnes jugant amb els jocs de llengua.....	37
Imatge 39. Fitxa per resoldre.....	38
Imatge 40. Fitxa acabada.....	38
Imatge 41. Punts de llibre pels onze nens de la classe, amb el seu nom.....	39
Imatge 42. Placa que hi ha a la façana de l'escola, al costat de la porta.....	39
Imatge 43. Una de les frases de la classe de primer de primària.....	40